

UKÁZKA METODICKÉ POZNÁMKY K UČEBNICI OSKAROVA PRVOUKA 1 „OBJEVUJEME A POZNÁVÁME S OSKAREM“ – verze 26. 3. 2019

1. Úvod

Metodický průvodce k učebnici je připravena tak, aby provázel vyučující výukou prvouky v 1.ročníku podle učebnice Oskarova prvouka 1 “Objevujeme a poznáváme s Oskarem”.

Na úvodních stranách metodického průvodce je zařazeno krátké seznámení se všemi metodickými materiály, které jsou k této výuce prvouky připraveny. Vyučující mají k dispozici také přehled učiva a očekávané výstupy podle jednotlivých kapitol. Protože obsah jednotlivých stránek je úzce spjat s výukou čtení, tedy s tím, co již žáci dokáží přečíst, doporučujeme, aby vyučující postupovali podle navrženého časového plánu. Ten je připraven tak, aby výuka čtení s učebnicemi Čteme a píšeme s Agátou a matematiky s učebnicemi Matýskova matematika, probíhala souběžně s výukou prvouky. Tím by se nemělo stát, aby žáci v prvouce narazili na texty, ve kterých jsou zařazena písmena nebo čísla, která se ještě neučili.

Stěžejní částí metodického průvodce je popis práce s jednotlivými stránkami učebnice.

Na začátku popisu práce s danou stranou uvádíme vždy klíčová slova, která jsou pro danou stránku nejdůležitější. Před metodickým návodem je u každého cvičení uveden cíl, který si dané cvičení klade. Následuje stručný postup práce se cvičením, někdy i možnost různých postupů.

Za každým cvičením jsou uvedeny možnosti mezipředmětových vztahů. Mezipředmětové vztahy se týkají především předmětů cizí jazyk (Aj/Nj), dramatická výchova (Dv), hudební výchova (Hv), výtvarná výchova (Vv), pracovní činnosti (Pč) a tělesná výchova (Tv). Přestože uplatňování čtenářských a matematických dovedností je zahrnuto v celé učebnici, v některých případech zařazujeme i námět na mezipředmětové propojení na český jazyk a literaturu (Čj) a matematiku (M).

V textu jsou používány pojmy „speciální úkol“ a „cvičný sešit“, kterým je myšlen jakýkoli sešit s linkami sloužící pro plnění dalších rozšiřujících úkolů.

Učebnice je koncipována tak, aby vyhovovala práci s žáky, kteří postupují standardním tempem. Díky ní mohou postupně rozvíjet svoje schopnosti a dovednosti.

Do 1. ročníku ale často nastupují žáci, kteří již umí číst a psát, případně se učí velmi rychle a potřebují činnosti navíc, aby se mohli dále rozvíjet. Tito žáci i metody užité při jejich výuce (např. výuka globálního čtení) vyžadují specifický prostor a zvláštní úkoly, které tato prvouka rovněž nabízí.

Cvičný sešit je vhodné zavést vždy, protože do něj mohou výše zmínění žáci vypracovávat speciální úkoly nebo využít svou znalost čtení a psaní, kterou nabyli před příchodem do základní školy.

Speciální úkoly samozřejmě nemusí plnit všichni žáci.

Na konci každé kapitoly jsou zařazeny náměty na didaktické hry, které se vztahují k probíraným tématům.

2. Metodické materiály

Oskarova prvouka 1 - učebnice pro 1. ročník

Oskarova prvouka 1 spolu se Čteme a píšeme s Agátou a Matýskovou matematikou tvoří graficky a didakticky provázaný soubor vzdělávacích materiálů AMOS pro 1. ročník.

Učebnice je koncipována tak, aby byl žák již od první hodiny schopen díky piktografickému zadání samostatně přečíst si zadání a porozumět mu. Zároveň jsou postupně využívány nabývané čtenářské dovednosti. Systematicky je využíváno myšlenkových map jak k navození témat a inspiraci vyjadřování žáků, tak k opakování.

Učebnice je rozdělena do deseti kapitol - Ve škole, Na podzim, Rodina, V zimě, Člověk, Na jaře, Čas, V létě, Domov a Opakování.

Přílohou učebnice je *sada nálepek*, které žáci využívají ve vybraných cvičeních a pro lepší orientaci v učebnici (nahrazuje vystřihování a lepení lepidlem).

Úvodní myšlenkové mapy

Na začátku každé kapitoly je uvedena myšlenková mapa, která zobrazuje všechna témata, kterými se budou žáci v kapitole zabývat. (Výjimku tvoří pouze první kapitola, protože žáci se s učebnicí a její strukturou teprve seznamují.)

Součástí práce s myšlenkovými mapami jsou nálepky, které obsahují obrázky identické s obrázky uvedenými u každé myšlenkové mapy na začátku kapitoly.

Myšlenková mapa a nálepky jsou jednou ze složek hlubšího osvojení si učiva dané kapitoly; napomáhají k vytvoření některých učebních strategií žáků při práci s učebnicí, knihou a textem. Žáci si nejprve společně s vyučujícím prohlédnou obrázky v úvodní myšlenkové mapě. Každý obrázek odpovídá jednomu tématu, které bude v kapitole probíráno.

Následně si prolístují celou kapitolu, aby nahlédli, co se budou učit. Při listování kapitolou pak na každou stránku nalepí správný obrázek z nabídky témat kapitoly. Poté se vrátí k myšlenkové mapě a společně s vyučujícím si povídají o tom, co bude v kapitole obsaženo.

Vyučující může žákům položit otázku, zda by chtěli vědět ještě něco dalšího o tématu kapitoly. Ve svých odpovědích mohou žáci vyučujícímu poskytnout řadu podnětů k tomu, jak dále pracovat s kapitolou, na co se zaměřit apod.

Strany s fotografiemi

U kapitol, které se věnují ročním obdobím, je vždy před závěrečným opakováním zařazena jedna strana s fotografiemi. Tato strana shrnuje nejen učivo dané kapitoly, ale přibližuje i krajinu, živočichy, rostliny či houby charakteristické pro konkrétní roční období, a to formou kvalitní fotografie.

Strany s fotografiemi mají jednotnou strukturu. Nejprve zobrazují krajinu – žáci tak mohou pozorovat a popisovat charakteristické rysy krajiny v daném ročním období. Následně jsou zařazeny fotografie rostlin a hub typických pro dané roční období. Poslední snímek zobrazuje živočichy.

Se stranami lze pracovat v rámci vyučovací hodiny ve třídě. Žáci vypráví o tom, co je na fotografiích zobrazeno: jak se krajina v jednotlivých obdobích proměňuje, jaké rostliny v daném období rostou, jací živočichové jsou v přírodě k vidění, příp. jak se chovají, čím se živí apod.

Zároveň ale můžete s těmito stranami pracovat v přírodě – vhodná je vycházka. S žáky pak můžete porovnávat krajinu na fotografii se skutečnou krajinou, která vás právě obklopuje (můžete hledat prvky společné i rozdílné). Fotografie rostlin, hub a živočichů mohou žáci doplnit vlastními fotografiemi či ilustracemi (možnost mezipředmětového propojení s

výtvarnou výchovou) rostlin, hub a živočichů z jejich okolí.

Prací v terénu se tak prohloubí nejen poznávání probíraného tématu, ale i vnímání krajiny, ve které žáci skutečně žijí.

MIUč+ Oskarova prvouka 1 – Multimediální interaktivní učebnice plus

MIUč+ obsahuje interaktivní verzi učebnice, interaktivní cvičení, videa, fotoalba, mezipředmětové vztahy a webové odkazy.

MIUč+ Oskarovy pokusy 1 – sada pokusů pro 1. a 2. ročník

Obsahuje ověřené pokusy, které mohou žáci se snadno dostupnými pomůckami (např. plastový kelímek, malý talíř, voda, rozinky a pod.) provádět samostatně. Materiály jsou určeny pro učitele a zahrnují jak fotografický návod na provedení pokusu, tak jeho vysvětlení v podobě zjednodušené i podobě odbornější. Rozsah a čas zařazení pokusů do výuky je čistě na učiteli, dle možností konkrétní třídy, a to v průběhu 1. nebo 2. ročníku.

3. Učivo a očekávané výstupy

Učivo: VE ŠKOLE

- pozdrav
- školní očekávání, školní docházka, školní potřeby
- orientace v prostoru třídy a ve školní budově
- vztahy ve třídě, školní pravidla a nácvik modelových situací
- vyučování, vyučovací předměty, přestávka – účel, posilování pozitivního chování, zdravé stravování, pitný režim
- zaměstnanci školy
- bezpečná cesta do školy, základní orientace v silničním provozu
- seznámení s pojmy dopravní prostředek, dopravní značka, semafor a přechod pro chodce
- společenské chování, bezpečné chování, nácvik modelových situací

Očekávané výstupy:

Žák:

- umí správně pozdravit při setkání s různými lidmi;
- orientuje se ve třídě, v budově školy;
- uvědomuje si nutnost udržování pořádku;
- uvědomuje si zásady správného chování ke spolužákům, vyučujícím a k jejich majetku;
- zapojuje se do třídního kolektivu;
- zná názvy a obsah vyučovacích předmětů;
- rozlišuje zdravou a nezdravou svačinu a dokáže vyjmenovat potraviny, z jakých se skládá;
- pojmenuje jednotlivé prostory ve škole, uvědomuje si, k čemu slouží;
- uvědomuje si, se kterými dospělými osobami se může ve škole setkat a jaká je jejich náplň práce;
- dokáže vyznačit v jednoduchém plánu cestu do školy;
- zná zásady vhodného chování chodce;
- rozpozná správné a nesprávné chování a uplatňuje základní pravidla správného chování.

Učivo: NA PODZIM

- roční období a charakteristika podzimu
- proměny přírody na podzim
- podzimní počasí, oblečení
- vhodné podzimní aktivity pro děti
- podzim v sadu
- ovocné stromy a jejich plody
- podzim na zahradě
- základní druhy zeleniny
- zpracování ovoce a zeleniny
- strom, keř, plod
- příroda a zvířata v lese

Očekávané výstupy:

Žák:

- pojmenuje roční období a jednoduše je charakterizuje;
- vnímá a dokáže popsat viditelné proměny v přírodě na podzim;
- dokáže popsat podzimní počasí, volí správné oblečení;
- vypráví o podzimních činnostech v sadu, pojmenuje nářadí, které je k těmto pracím potřeba;
- pojmenuje základní druhy ovocných stromů a přiřadí jim správný plod;
- rozlišuje plody s jádřincem a pečkou;
- vypráví o podzimních činnostech na zahradě, rozlišuje základní zahradnické práce;
- pojmenuje základní druhy zeleniny;
- vypráví o různých způsobech zpracování ovoce a zeleniny na podzim;
- rozliší základní druhy stromů podle listů a přiřadí jim správný plod;
- rozlišuje stromy jehličnaté a listnaté;
- rozlišuje stromy a keře a popíše jejich jednotlivé části;
- vypráví o lese – co v něm roste a která zvířata v něm žijí;
- rozlišuje ptáky stěhovavé a nestěhovavé.

Učivo: RODINA

- rodina, členové rodiny, příbuzenské vztahy v rodině
- základní seznámení s vývojem člověka
- soužití v rodině
- domácnost, vzájemná pomoc členů rodiny, péče o domácnost
- emoce – radost
- dětský pokoj, byt, domácí práce

Očekávané výstupy:

Žák:

- uvědomuje si význam rodiny pro člověka;
- orientuje se v příbuzenských vztazích v blízké a v širší rodině;
- popíše role jednotlivých členů v rodině;
- chápe potřebu vzájemné pomoci a důvěry mezi členy rodiny;
- vnímá radost jako důležitou emoci nejen u sebe, ale i u druhých;
- vypráví o svém pokojíčku a dokáže popsat jeho vybavení;
- uvědomuje si význam domácích prací a aktivně se zapojuje při úklidu domácnosti.

Učivo: ZIMA

- roční období a charakteristika zimy

- proměny přírody v zimě
- Mikuláš
- emoce – strach
- zimní počasí, oblečení
- délka dne a noci
- Vánoce, vánoční zvyky, dárky
- vhodné zimní aktivity
- živočichové v zimě

Očekávané výstupy:

Žák:

- zná roční období a dokáže vyprávět o zimním období;
- vnímá a dokáže popsat viditelné proměny v přírodě v zimě;
- vypráví o mikulášské nadílce;
- vypráví, z čeho může mít člověk strach a přemýšlí o takových situacích;
- dokáže popsat zimní počasí, volí správné oblečení;
- pozoruje délku dne a noci v zimním období;
- vypráví o Vánocích, zvycích a dalších aktivitách v tomto období;
- vyjmenuje aktivity spojené se zimním obdobím;
- zná a uplatňuje zásady bezpečného pobytu venku;
- pojmenuje jednotlivé živočichy; uvědomuje si, jak který živočich tráví zimu;
- chápe potřebu lidí pomáhat v zimě volně žijícím živočichům.

Učivo: ČLOVĚK

- lidské tělo
- hygiena, zdraví
- výživa, denní režim
- příprava pokrmů, stolování
- nemoc, úraz, přivolání první pomoci;
- zdraví – posilování zdraví, denní režim, zájmy, záliby
- emoce – smutek

Očekávané výstupy:

Žák:

- pojmenuje části lidského těla;
- vypráví, jak provádí ranní a večerní hygienu, popíše, jak se správně stará a svůj chrup;
- pojmenuje názvy jídel v jednotlivých částech dne, přemýšlí o zásadách správné výživy a rozlišuje velikost porcí;
- uvažuje o zásadách správného chování u jídla;
- rozlišuje nemoci, vypráví o vlastních zkušenostech s nemocí;
- na modelové situaci předvede rozhovor se záchrannou službou;
- rozlišuje činnosti posilující a ohrožující zdraví;
- vypráví o svém denním režimu a vhodně do něj řadí zájmové aktivity;
- spojuje jednotlivé emoce (radost, smutek, strach) s různými situacemi;

Učivo: JARO

- roční období a charakteristika jara
- proměny přírody na jaře
- jarní počasí, oblečení
- zahrada, setí, sázení
- jarní rostliny, části rostlin, opylování

- domácí zvířata, produkty domácích zvířat
- Velikonoce, tradice
- vhodné jarní aktivity

Očekávané výstupy:

Žák:

- zná roční období a dokáže vyprávět o jarním období;
- vnímá a dokáže popsat viditelné proměny v přírodě na jaře;
- dokáže popsat jarní počasí, volí správné oblečení;
- uvědomuje si význam práce na zahradě, pojmenuje jednotlivé aktivity s ní spojené;
- pojmenuje základní rostliny, které rostou na zahradě a rozlišuje, které se sejí a které sází;
- pojmenuje základní jarní kvetoucí rostliny, popíše části kvetoucí rostliny;
- vypráví o významu hmyzu při opylování;
- uvědomuje si význam domácích zvířat, přiřadí ke zvířeti správný produkt;
- pojmenuje jednotlivé členy zvířecích rodin;
- vypráví o Velikonocích, pojmenuje jednotlivé tradice spojené s velikonočním obdobím;
- vypráví o vhodných aktivitách v jarním období, zná a uplatňuje zásady bezpečného pobytu venku.

Učivo: ČAS

- čas, měření času
- rok, roční období a měsíce v roce
- den, týden, orientace v čase
- kalendář, datum
- posun času během dne
- svátek, oslava

Očekávané výstupy:

Žák:

- všímá si změn, které přináší čas;
- rozlišuje možné způsoby měření času, pojmenuje různé druhy hodin;
- je seznámen s pojmy rok, roční období, měsíce v roce;
- pojmenuje názvy dnů a uplatňuje je při orientaci v blízké minulosti a budoucnosti (včera, dnes, zítra);
- orientuje se v kalendáři, zná datum svých narozenin a svátku;
- vnímá posun času během dne;
- uvědomuje si význam rodinných oslav, dokáže o nich vyprávět.

Učivo: LÉTO

- roční období a charakteristika léta
- letní počasí, oblečení
- zahrada, části rostlin, části stromu
- les, lesní plody, houby, chování v lese
- rybník, letní aktivity
- krizové situace, důležitá telefonní čísla

Očekávané výstupy:

Žák:

- zná roční období a dokáže vyprávět o letním období;
- dokáže popsat letní počasí, volí správné oblečení;

- uvědomuje si, jak se chovat při bouřce;
- vypráví o letních pracích na zahradě;
- pojmenuje části kvetoucí rostliny a stromu;
- pojmenuje některé rostliny a houby rostoucí v lese;
- rozlišuje jedlé a jedovaté a uvědomuje si nebezpečí s nimi spojené;
- zná zásady správného chování v lese a uplatňuje je;
- vypráví o letních venkovních aktivitách;
- uvědomuje si zásady správného a bezpečného chování při pobytu u vody;
- zná důležitá telefonní čísla, na modelové situaci předvede, jak se správně zachová v krizové situaci.

Učivo: DOMOV

- Česká republika – základní seznámení s pojmy
- město, vesnice
- možnosti trávení volného času
- nakupování, základní seznámení s hodnotou peněz
- zaměstnání dospělých
- domácnost, energie
- dopis, pohlednice, sms zpráva

Očekávané výstupy:

Žák:

- pojmenuje zemi, ve které žije;
- pozná základní symboly (vlajka, národní strom, hymna);
- rozlišuje město a vesnici, zná základní charakteristiky;
- vypráví o možnostech trávení volného času – kultura, příroda, sport;
- řídí se základními pravidly společenského chování;
- řadí zboží ke správnému obchodu;
- pojmenovává jednotlivá povolání, vypráví o práci svých rodičů;
- uvědomuje si význam neekologického chování a plýtvání;
- zná svoji adresu.

Výstupy dle RVP ZV:

- **ČJS-3-1-01** *vyznačí v jednoduchém plánu místo svého bydliště a školy, cestu na určené místo a rozliší možná nebezpečí v nejbližším okolí*
- **ČJS-3-1-03** *rozliší přírodní a umělé prvky v okolní krajině a vyjádří různými způsoby její estetické hodnoty a rozmanitost*
- **ČJS-3-2-01** *rozlišuje blízké příbuzenské vztahy v rodině, role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi, projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků i jiných lidí, jejich přednostem i nedostatkům*
- **ČJS-3-2-02** *odvodí význam a potřebu různých povolání a pracovních činností*
- **ČJS-3-3-01** *využívá časové údaje při řešení různých situací v denním životě, rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti*
- **ČJS-3-3-03** *uplatňuje elementární poznatky o sobě, o rodině a činnostech člověka, o lidské společnosti, soužití, zvycích a o práci lidí; na příkladech porovnává minulost a současnost*
- **ČJS-3-4-01** *pozoruje, popíše a porovná viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích*

- **ČJS-3-4-02** *roztřídí některé přírodniny podle nápadných určujících znaků, uvede příklady výskytu organismů ve známé lokalitě*
- **ČJS-3-5-01** *uplatňuje základní hygienické, režimové a jiné zdravotně preventivní návyky s využitím elementárních znalostí o lidském těle; projevuje se vhodným chováním a činnostmi vztah ke zdraví*
- **ČJS-3-5-02** *rozezná nebezpečí různého charakteru, využívá bezpečná místa pro hru a trávení volného času; uplatňuje základní pravidla bezpečného chování účastníka silničního provozu, jedná tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných*

4. Časový plán rozdělení učiva

AMOS (tabulka propojení)

	Týden	Agáta	Vyvození písmen	Strany Agáta	Psaní	Strany psaní	Použití písmen M a PRV	Matka	Matka Číselné obory	Strany Matka	Oskar témata	Strany Oskar
ZÁŘÍ	1.	Živá abeceda	A	2-5	Uvolňovací cviky	1-3		Matýskova matematika 1.díl	úvod	1-4	Škola	1,2
	2.		Á	6-7		4			úvod, číslo 1	5-9	Škola	3,4
	3.		M	8-13		5-7	A, Á, M		1,2, větší, menší, rovná se	10-15	Škola	5,6
	4.		L	14-19		8-10	A, Á, M		1-3, sčítání	16-20	Škola	7,8
ŘÍJEN	1.	Slabikář 1	E	20-25	Písanka 1	11-13	A, Á, M	Matýskova matematika 2.díl	1-4	21-25	Podzim	9,10
	2.		S	26-31		14-16	L		1-4, odčítání	26-31	Podzim	11,12
	3.		O	32-37		17-19	E		1-4, 1-5	31-35	Podzim	13,14
	4.		P	38-43		20-22	S		1-5	36-39	Podzim	15,16, 17
LISTOPAD	1.	Slabikář 2	U, I	44-51	Písanka 2	23-26	O	Matýskova matematika 3.díl	1-5	40-43	Rodina	18,19
	2.		I	52-56		27-29	P		0-5	44-48	Rodina	20,21
	3.		T	2-7		1-2	U, I		0-5	49-52	Rodina	22,23
	4.		J, Y	8-15		8-11	I		opakování	53-56	Rodina / Zima	24,25
PROSINEC	1.	Slabikář 3	N	16-19	Písanka 3	12-17	T	Matýskova matematika 3.díl	opakování	57-60	Zima	26,27
	2.		V	20-23		18-23	J, Y		0-6	1-6	Zima	28,29
	3.		Z	24-25		24-27	N		0-6	7-10	Zima	30
	4.		Vánoční prázdniny			Vánoční prázdniny			Vánoční prázdniny		Vánoční prázdniny	
LEDEN	1.	Slabikář 1	Z, D	26-33	Písanka 1	28-31	V	Matýskova matematika 2.díl	0-7	11-15	Zima	31
	2.		K	34-37		32-37	Z		0-7	16-20	Zima /opakování	32,33,34
	3.		Š, R	38-45		38-41	Z, D		0-7; 0-8	21-25	Člověk	35,36
	4.		R, AU, EU, OU	46-50		42-49	K		0-8	26-30	Člověk	37,38
ÚNOR	1.	Slabikář 2	Malá písmena	51-56	Písanka 2	50-56	Š, R	Matýskova matematika 3.díl	0-8; 0-9	31-35	Člověk	39,40
	2.		C	2-5		1-5	R, AU, EU, OU		0-9	36-40	Člověk	41,42
	3.		H	6-11		6-9	Malá písmena		0-9	41-44	Člověk	43,44
	4.		Jarní prázdniny			Jarní prázdniny			Jarní prázdniny		Jarní prázdniny	
BŘEZEN	1.	Slabikář 3	B, Č	12-17	Písanka 3	10-13	C	Matýskova matematika 3.díl	0-10	45-48	Jaro	45,46
	2.		Č, Ž	18-23		14-19	H		0-10	49-51	Jaro	47,48
	3.		Ž, Ř	24-29		20-23	B, Č		0-10; opakování	52-56	Jaro	49,50
	4.		CH, F	30-35		24-27	Č, Ž		opakování	57-60	Jaro	51,52,53
DUBEN	1.	Slabikář 1	F, G	36-41	Písanka 1	28-31	Ž, Ř	Matýskova matematika 2.díl	0-15	1-5	Čas	54,55
	2.		d', f', ě	42-45		32-37	CH, F		0-15	6-10	Čas	56,57
	3.		dě, tě, ně	46-49		38-42	F, G		0-15	11-15	Čas	58,59
	4.		bě, pě, vě, mě	50-55		43-48	d', f', ě		0-15	16-20	Čas	60,61
KVĚTEN	1.	Slabikář 2	r, l, m, di, ti, ni	56-61	Písanka 2	1-6	dě, tě, ně	Matýskova matematika 3.díl	0-15	21-25	Léto	62, 63
	2.		Q, W, X Matýsek už umí číst Pohádka o písmenech Kája	62-64 2-5		7-12	bě, pě, vě, mě		0-15	26-30	Léto	64, 65
	3.		Adélka a Kaštan Cesta do školy Kde je Zuzanka doma?	6-11		13-17	r, l, m, di, ti, ni		0-20	31-35	Léto	66, 67
	4.		První pohádka O veliké řepě	12-17		18-21	Q, W, X		0-20	36-40	Léto	68, 69,70
ČERVEN	1.	Slabikář 3	Vlk a čáp Tatínek	18-22	Písanka 3	22-27	procvičování	Matýskova matematika 3.díl	0-20	41-45	Domov	71, 72
	2.		Kuba nechce číst Výlet do zoo	23-28		28-32	procvičování		0-20	46-50	Domov	73, 74
	3.		Písnička pro celou louku Když děfátko spí Bolavý zub	29-36		33-36	procvičování		0-20	51-55	Domov	75, 76
	4.		Cestování Prázdniny	37-40		37-40	procvičování		opakování	56-60	Domov / opakování	77,78,79,80

5. Metodické poznámky k učebnici

I. VE ŠKOLE (Uč, str. 1–9)

Strana 1

Klíčová slova: školní očekávání, pozdravení.

cv. 1

Cíl: Říkat svá očekávání vztahující se ke školní docházce.

Motivace: Moje očekávání.

Postup:

- Pomocí návodného obrázku vyvodíme piktogramy „Vyprávěj.“ a „Kresli.“
- Žáci si společně s vyučujícím prohlédnou obrázek dívky, která si představuje, co od školy *očekává*. V našem ukázkovém případě je to očekávání, že se naučí číst a psát.
Poznámka: Slovo „očekávání“ je pro žáky obtížné. Proto užíváme žákům bližší spojení např. „*na co se těší*“.
- Žáci potom následně říkají svá očekávání, která mají spojená se svou školní docházkou. Někdy žák může samozřejmě vyslovit i očekávání, které se školou souvisí jen volně, nebo nesouvisí vůbec. Taková očekávání nám pomáhají nahlédnout blíže do myšlení našich žáků a zároveň otevírají debatu o smyslu a poslání školy.
- Do volné bubliny každý žák doplní jedno své konkrétní školní očekávání.

Speciální úkol: Další očekávání mohou žáci nakreslit do cvičných sešitů.

Mezipředmětové vztahy:

Vv – výtvarné vyjádření očekávání, různé techniky

cv. 2

Cíl: Vyprávět o obrázcích a uvědomovat si správné formy pozdravů v zobrazených situacích.

Motivace: Umím správně pozdravit při setkání s různými lidmi.

Postup:

- Pomocí návodného obrázku vyvodíme piktogramy „Vyprávěj.“ a „Opakuj.“
- Žáci se nejprve soustředí na první obrázek, na kterém jsou dvě dívky. Říkají, jakými možnými způsoby se mohou s kamarádkou nebo kamarádem pozdravit. Mohou uvést i více variant.
- Potom se žáci soustředí na druhý obrázek, kde se žák zdraví s paní učitelkou, tedy s dospělou osobou. I zde žáci uvádějí možné varianty pozdravu.
- Pokud budete mít při výuce dostatek času, je vhodné tyto situace dramatizovat.
Poznámka: Řada žáků má potíže s vykáním dospělým osobám. Proto tomuto cvičení věnujeme zvýšenou pozornost podle aktuální situace ve třídě.

Mezipředmětové vztahy:

Dv – ztvárnění různých situací formou dramatické scénky

Strana 2

Klíčová slova: rozlišování, orientace v prostoru.

cv. 1

Cíl: Vyjmenovat věci, které patří do školní aktovky.

Motivace: Poznám svou školní aktovku a vím, co do ní patří.

Postup:

- Žáci si společně s vyučujícím prohlížejí obrázek, všímají si aktovky, kterou děti na obrázku mají, a pojmenovávají předměty, které do ní patří.
 - Žáci si všímají své aktovky, jejího tvaru, barvy, popisují ji a říkají, co mají v aktovce oni.
 - Následně společně s vyučujícím uvádějí i další předměty, které do školní aktovky patří.
- Poznámka:* Protože někteří žáci nevědí, jak se některé školní potřeby nazývají (např. desky na sešity), procvičujeme jejich názvy různou formou zpočátku intenzivněji. Např. činnostmi, při kterých vyučující dává pokyny, co mají žáci z aktovky na lavici vyndat, nebo naopak, co mají do aktovky uklidit.

Speciální úkol: Žáci nakreslí svou aktovku, případně věci, které v ní mají.

cv. 2

Cíl: Vybrat věci, které patří do školní aktovky.

Motivace: Umím vybrat věci, které patří do školní aktovky.

Postup:

- Pomocí návodného obrázku vyvodíme piktogram „Vyber.“
- Žáci si prohlížejí obrázek a společně s vyučujícím vyberou (označí křížkem) předměty, které patří do školní aktovky (učebnice, svačina, penál, tablet) a které do školní aktovky nepatří (míč, medvídek).

Může se samozřejmě stát, že někteří žáci medvídku do aktovky budou chtít zařadit, protože k němu mají emocionální vztah (podobně i k jiné drobné hračce) a nosí ho do školy. V takovém případě je možné medvídku do aktovky zařadit.

Stejně tak mohou někteří žáci argumentovat tím, že někdy do školy nosí míč. To samozřejmě ano, ale rozhodně ho nenesí v aktovce.

Také volbu tabletu je potřeba prodiskutovat. Pokud s ním ve škole žáci pracují, potřebují ho k výuce, pak do aktovky patří, pokud však mají tablet pro své vyplnění volného času o přestávkách, záleží na dané škole, jaká pravidla pro jeho nošení do školy má nastavená – to platí i pro mobilní telefony. Se všemi pravidly by měli být žáci včas seznámeni.

Varianta: Žáci si nejprve prohlédnou obrázky sami, teprve potom s vyučujícím vybírají a označují vhodnou odpověď.

Speciální úkol: Žáci tvoří vlastní myšlenkovou mapu se školními potřebami nebo naopak mapu s věcmi, které se do školy nenesí.

Mezipředmětové vztahy:

Vv – věci, které patří do aktovky; moje aktovka

cv. 3

Cíl: Podle obrázku pojmenovat školní potřeby, číst v řádku.

Motivace: Vědomě pojmenuji svoje školní potřeby, umím přečíst řádek.

Postup:

- Pomocí návodného obrázku vyvodíme piktogram „Přečti.“ a symbol pro vyjádření řádku.
- Řádek naučíme žáky podkládat proužkem papíru, použít mohou i pastelku, tužku apod.
- Žáci společně s vyučujícím pojmenovávají a čtou školní pomůcky na obrázku zleva doprava: *pravítko, cvičky, tužky, ...*
- *Obměna:* žáci čtou obrázky a zároveň říkají i počet věcí na nich: *jedno pravítko, dvě cvičky (jedny cvičky), dvě tužky, jedno lepidlo, ...*

Speciální úkol: Žáci kreslí do řádku (na proužek papíru) několik věcí (školních potřeb) v různém počtu. Pak svůj proužek (řádek) ostatním přečtou. Mohou ho dát také přečíst svým spolužákům. Žáci, kteří již píšou, mohou k obrázkům napsat slova.

cv. 4

Cíl: Orientovat se v prostoru pomocí předložek NA a POD.

Motivace: Orientuji se v prostoru. Vím, co znamená slovo NA a co slovo POD.

Postup:

- Žáci si společně s vyučujícím prohlédnou obrázek a říkají, které věci jsou NA lavici, které POD lavicí. Např. *Penál je NA lavici. Papír je POD lavicí.*
- Pomocí červených koleček žáci označí školní věci, které jsou NA lavici a které POD lavicí.
- Cvičení využijeme k rozhovoru o nutnosti udržování pořádku svého místa, pořádku ve třídě, v šatně, ve školní družině, ...

Speciální úkol: Další určování pozic předmětů ve třídě nebo na vycházce do terénu v okolí školy.

Mezipředmětové vztahy:

Tv – cvičení s míčem (Žáci drží v rukou míč a pohybují s ním podle pokynů vyučujícího, např. *Držíme míč NAD hlavou. Držíme míč POD bradou.*)

Strana 3

Klíčová slova: orientace v prostoru, soukromé věci.

cv. 1

Cíl: Vyprávět o obrázku, orientovat se v prostoru.

Motivace: Orientuji se v prostoru. Vím, co znamená slovo NA a co slovo POD
Poznám, které předměty se nacházejí VPRAVO a které VLEVO.

Postup:

- Žáci nejprve vypráví o tom, co vidí na obrázku.
- Pomocí předložek NAD, POD a slov VLEVO, VPRAVO následně popisují umístění předmětů na kartičkách na obrázku. Červená kolečka udávají pozici, kde mají žáci daný předmět na obrázku hledat, např. *nad košem – Nad košem je umyvadlo.*
- Žáci vypráví o své třídě, např. *Vpravo od stolu je...*
- Vyučující dává otázky na orientaci v jejich třídě, např. *Co je vlevo od tabule?*
- Vyučující říká věty zaměřující se na orientaci ve třídě na obrázku nebo v jejich vlastní třídě. Např. *Nad ručníky je zrcadlo. Vpravo od tabule je skříň. Vlevo od dveří je nástěnka...* Žáci rozhodují dohodnutým způsobem (ústně, zvednutím rukou, tlesknutím, zvednutím zelené kartičky, ...), zda je věta pravdivá.
- Podobný obrázek třídy je také v ŽA, str. 2, cv. 1 – oba obrázky můžeme srovnávat, hledat shody a rozdíly. Aby každý žák neměl před sebou dvě učebnice, jeden z obrázků může být zobrazen na IT nebo jeden žák má otevřenou Živou abecedu, druhý potom Prvouku.

Speciální úkol: Doplnující otázky nemusí klást vyučující, ale mohou je připravit sami žáci.

Mezipředmětové vztahy:

Tv – cvičení s míčem. (Žáci drží v rukou míč a pohybují s ním podle pokynů vyučujícího, např. *Držíme míč NAD hlavou. Držíme míč POD bradou. Držíme míč VLEVO/VPRAVO. Dáme míč sousedovi VPRAVO/VLEVO.*)

cv. 2

Cíl: Rozlišit věci, které jsou majetkem školy, a věci, které jsou žákům vlastní.

Motivace: Víím, které věci jsou moje a které věci patří škole.

Postup:

- Pomocí návodného obrázku vyvodíme piktogram „Rozděl, nalep.“
- Žáci si prohlédnou a pojmenují věci na obrázcích ve sloupci vpravo.
- Znovu si prohlédnout, jak Oskar na pergamenu pracuje, a zkusí rozdělení na dvě skupiny pojmenovat. Pak říkají, které věci na obrázcích patří mezi jejich vlastní a které jsou majetkem školy.
- Žáci vyberou jednotlivé obrázky ze souboru samolepek a nalepí je do správného rámečku.
- Žáci mohou pokračovat v práci do cvičného sešitu. Do jednoho sloupečku budou psát/kreslit další věci, které jim patří, a do druhého věci, které patří jiné osobě.

Speciální úkol: Do cvičného sešitu mohou žáci vytvořit další skupiny věcí, které patří spolužákovi, mamince, tatínkovi, ...

cv. 3

Cíl: Uvědomit si správné chování k majetku spolužáků a vyučujících. Popsat situaci na obrázku a říci správný postup při půjčování cizích věcí.

Motivace: Chovám se správně k věcem, které patří někomu jinému.

Postup:

- Žáci vypráví o situaci, kterou zachycuje obrázek: Žák si bere nebo si chce vzít spolužákovo pero bez jeho vědomí a souhlasu. Spolužačka to vidí a přemýšlí, jak se má

- správně zachovat.
- Žáci říkají možnosti, jak se má dívka zachovat.
- Názory mohou být samozřejmě různé. V řízené debatě by se postupně měli shodnout na tom, že by dívka měla upozornit spolužáka na to, že se musí nejprve slušně zeptat, zda si může cizí věc půjčit. Pokud majitel nesouhlasí, musí takové rozhodnutí respektovat.
- Žáci mohou dále uvádět podobné situace, které už v životě zažili.
- Vyučující může připravit další modelové situace, ke kterým žáci říkají řešení.

Mezipředmětové vztahy:

Dv – dramatizace dalších modelových situací, ke kterým žáci navrhnou a dramaticky ztvární řešení. Např. *Na lavici leží spolužákovy bonbony. Já bych si chtěl jeden vzít. Jak to mám správně udělat?*

Strana 4

Klíčová slova: vyučovací předměty, chování.

cv. 1

Cíl: Vyprávět o jednotlivých vyučovacích předmětech a jejich náplni a spojit piktogramy jednotlivých předmětů s vhodnými obrázky.

Motivace: Znam názvy a obsah vyučovacích předmětů.

Postup:

- Pomocí návodného obrázku vyvodíme nový piktogram „Spoj.“
- Vyučující a žáci postupně společně říkají, které vyučovací předměty jednotlivé piktogramy vyjadřují.
- Žáci pak říkají, co je náplní daného předmětu a který obrázek tento předmět vyjadřuje.
- Piktogramy pak spojí s vhodnými obrázky (předměty podle pořadí piktogramů – český jazyk, prvouka, pracovní činnosti, výtvarná výchova, matematika, hudební výchova, tělesná výchova).
- Může se stát, že v některých školách jsou zařazeny i předměty, které v učebnici nejsou zastoupeny, např. cizí jazyk. Do cvičných sešitů potom vytvořte s žáky vhodné piktogramy těchto předmětů a dále je používejte.

Mezipředmětové vztahy:

Vv – ztvárnění (kresba, koláž, ...) vlastních piktogramů předmětů

cv. 2

Cíl: Znat piktogramy a pojmenování vyučovacích předmětů a prokázat tuto znalost čtením.

Motivace: Znam piktogramy vyučovacích předmětů a umím je přečíst.

Postup:

- Žáci čtou piktogramy vyučovacích předmětů v řádku, např. *český jazyk a výtvarná výchova*. (Číst kartičky mohou i v sloupci.)
- Vyučující řekne dvojici vyučovacích předmětů. Žáci hledají, která kartička tomu odpovídá a označí ji (ukáží na ni, položí na ni gumu, ...). Vyučující však může uvést i kombinaci dvou předmětů, které ve cvičení na kartičce nejsou, např. *tělesná výchova a hudební výchova*.

Poznámka: Aktivní užívání názvů předmětů může být opět na začátku školního roku pro některé žáky obtížnější, např. český jazyk, matematika, prvouka, ... Zpočátku mohou žáci tedy užívat i verzi např. čtení a počítání, či názvy postav, které je sešitem provázejí, např. Oskar, ale opět platí, že opakovaným užíváním správných názvů během školního roku si správné názvy žáci osvojí.

Speciální úkol: Žáci mohou tvořit náročnější věty, např. *Dnes máme český jazyk a matematiku*

a
výtvarnou výchovu. Zítra budeme mít český jazyk a matematiku.

Mezipředmětové vztahy:

Vv/Pč – náš rozvrh hodin – pomocí piktogramů vytvořit týdenní rozvrh třídy

cv. 3

Cíl: Rozpoznat správné a nesprávné chování. K nesprávnému chování navrhnout správné.

Motivace: Poznám správné chování. Navrhnou řešení nesprávného chování.

Postup:

- Žáci vypráví o obrázku, na kterém děti paní učitelce v kruhu říkají, co zažily: a) úraz při tělocviku, protože žačka porušila pravidla bezpečnosti, b) zranění ruky, protože žák špatně držel nůžky, c) žáci mluvili na paní učitelku jeden přes druhého, takže paní učitelka nevěděla, co kdo říká.
- Volná bublina se třemi tečkami je prostorem pro to, aby žáci sami uvedli, jaký problém již díky nesprávnému chování zažili nebo viděli.
- Žáci nejprve říkají, jaké nevhodné chování dané situaci předcházelo (zbytečné „blbnutí“ při tělesné výchově, špatné držení nůžek, nerespektování pravidla „Když jeden mluví, druhý naslouchá.“).
- Žáci následně říkají, jak se správně chovat, aby nedošlo k potížím.
- Toto cvičení je také vhodné pro vyvození pravidel třídy, např. Když jeden mluví, druhý naslouchá. Po jejich zavedení je potřeba, aby vyučující byl důsledný při dodržování těchto nastavených pravidel, aby je žáci přijali a naučili se je respektovat.
- Žáci mohou také uvažovat o dalších situacích, které mohou díky nevhodnému chování nastat.

Strana 5

Klíčová slova: přestávka, chování, svačina.

cv. 1

Cíl: Popsat správné chování o přestávce.

Motivace: Víím, jak se chovat o přestávce.

Postup:

- Pomocí obrázků žáci popisují, co se zpravidla dělá o přestávce (úklid pomůcek z předcházející hodiny, příprava na další vyučovací hodinu, svačina, použití toalety, pobyt na chodbě, ...), a jaká jsou pravidla správného chování v těchto situacích.
- Následně žáci vypráví o svém konkrétním chování o přestávce ve škole. Je zde možné

vyvodit další pravidla třídy, např. Chodíme pomalu. Jíme vsedě. Mluvíme tiše.

cv. 2

Cíl: Rozpoznat a vybrat zdravou svačinu, dokázat říci, z jakých potravin se skládá, vybarvit obrázek.

Motivace: Poznám zdravou svačinu.

Postup:

- Pomocí návodného obrázku vyvodíme nový piktogram „Vybarvi.“
- Žáci si nejprve prohlédnou všechny svačiny a pojmenují jejich složení.
- Následně rozhodnou a křížkem označí zdravou svačinu. Spory možná vyvolá svačina složená z kolového nápoje, chleba se salámem a jablkem. Svačinu, jejíž součástí je kolový nápoj, považujeme za nezdravou. Žáci mohou najít i jiné řešení – tento nápoj nahradí vodou. Pak jde o svačinu zdravou. „Spornou svačinu“ jsme zařadili záměrně, aby žáci mohli do větší hloubky zkoumat složení svačin.

Speciální úkol: Do cvičných sešitů mohou žáci nakreslit svou svačinu a říkat, zda je jejich svačina zdravá, nebo není, případně, které její části jsou zdravé, a které nejsou. Omezíme se pouze na zkoumání „zdravá – nezdravá“. Jakékoli jiné hodnocení není vhodné.

cv. 3

Cíl: Přechíst složení zdravé svačiny, dopsat spojku A. Dokreslit svou představu zdravé svačiny a dopsat spojku A.

Motivace: Čtu a píšu o své svačině.

Postup:

- Pomocí návodného obrázku vyvodíme piktogram „Napiš.“
- V každém řádku žák čte složení zdravé svačiny a dopisuje spojku A. V posledním řádku dokreslí svou představu zdravé svačiny a dopíše spojku A.

Speciální úkol: Ve cvičném sešitu mohou žáci pokračovat v dalších návrzích zdravých svačin.

Mezipředmětové vztahy:

Vv – koláž zdravých /nezdravých potravin vystřižených z letáků – vhodné pro skupinovou práci

Strana 6

Klíčová slova: škola, zaměstnanci školy, školní prostory.

cv. 1

Cíl: Uvědomit si, se kterými dospělými osobami se žák může ve škole setkat, jaká je jejich náplň práce.

Motivace: Zním zaměstnance školy a vím, co dělají.

Postup:

- Podle myšlenkové mapy žáci říkají, které dospělé osoby ve škole potkávají a jakou činnost v ní vykonávají.
- Volná bublina se třemi tečkami otevírá prostor k tomu, aby žáci vyprávěli o dalších dospělých osobách ve škole. Říkají, co tyto osoby dělají, např. školník, pracovník ve školní družině, údržbář, vrátný atd.

Mezipředmětové vztahy:

Dv – dramatizace činnosti dospělých osob ze školního prostředí

cv. 2

Cíl: Pojmenovat jednotlivé prostory ve škole, uvědomit si, k čemu slouží. Vyprávět o své škole.

Motivace: Znam prostory své školy a vím, k čemu slouží.

Postup:

- Na obrázku žáci pojmenovávají jednotlivé prostory školy a říkají, k čemu tyto prostory slouží.
- Následně pojmenovávají další prostory ve své škole a také říkají, k čemu slouží.

Speciální úkol: Žáci mohou uvádět/kreslit další prostory, které by chtěli ve škole mít, a říkat, k čemu by mohly sloužit.

cv. 3

Cíl: Vyprávět příběh podle obrázků a uvažovat o správném zakončení situace.

Motivace: Vyprávím příběh podle obrázku a správně příběh dokončím.

Postup:

- Pomocí návodného obrázku vyvodíme piktogram „Pokračuj.“
- Podle obrázků žáci vypráví příběh a navrhnout jeho dokončení.
- a) Žačka ráno sní k snídani mnoho jídla a přejí se nebo sní i potraviny, které se k sobě nehodí, např. salám a mléko. Ve škole ji potom udělá špatně. Jak má spolužačka, která to vidí, reagovat? Možné dokončení: zajdou spolu za paní učitelkou a požádají o pomoc.
Vyučující s žáky diskutuje o dalších možných řešeních a jejich vhodnosti, např. žák sám zavolá rodičům, žáci nikomu nic neřeknou, žáci jdou za ředitelem/ředitelkou školy, žák sám odejde z vyučování, ...
- b) Žáci se ve třídě učí, když se najednou ozve naléhavé hlášení s výzvou k odchodu ze školy např. z důvodu požáru nebo jiné výjimečné situace. Žáci se následně seřadí do dvojic, paní učitelka přepočítává žáky, v rukou drží třídní knihu (tam, kde ji mají v papírové podobě). Možné dokončení: žáci a paní učitelka odcházejí po únikové trase z budovy školy.
Další možná řešení a diskuze o jejich vhodnosti: neorganizované opuštění školy, každý jednotlivec si jde samostatně, volání mobilním telefonem na policii, ...

Strana 7

Klíčová slova: cesta do školy, bezpečnost.

cv. 1

Cíl: Vyprávět o cestě do školy podle obrázku. Vyprávět o své cestě do školy.

Motivace: Vyprávím o cestě do školy.

Postup:

- Žáci vypráví o cestě jednotlivých dětí do školy. Vyučující vyzve žáky, aby říkali, kudy děti na obrázku jedou do školy autem, kudy jdou pěšky a kudy jedou autobusem. Vždy existuje více možností, ale ne všechny jsou možné, např. nejkratší cesta autobusu vede nejprve rovně a pak nahoru směrem ke škole. Pozor! Zde však není autobusová zastávka, takže autobus musí jet jinudy. Jedná se o první problémovou úlohu, kde žáci musí vnímat více faktorů, aby správně odpověděli.
Chlapec, který jde na obrázku do školy pěšky, by měl jít přes přechody pro chodce, musí respektovat semaforey, v parku pak značku pro zákaz vstupu chodců.
- Potom žáci vypráví o své cestě do školy (zda jedou dopravním prostředkem nebo jdou pěšky, zda je po jejich cestě přechod pro chodce, semaforey, koleje, ..., říkají, kterých dopravních značek si všimli apod.)

Speciální úkol: Žáci kreslí zajímavé objekty ze své cesty do školy (semaforey, dopravní značky, nádraží, křižovatky, ...). Pokud již někteří píšou, tak k obrázkům připojí i jednoduchý popis (název budovy, dopravního prostředku, dopravní značky, ...).

Mezipředmětové vztahy:

Vv/Pč – dopravní značky, dopravní prostředky

cv. 2

Cíl: Vybrat správné chování chodce.

Motivace: Dokážu poznat vhodné chování chodce.

Postup:

- Žáci si prohlédnou obrázek (semafor, dopravní značku, situaci na přechodu pro chodce) a rozhodnou, která možnost je pro chodce vhodná (řádek uvozuje obrázek jdoucího chodce), nebo nevhodná (řádek uvozuje obrázek přeškrtnutého chodce). Podle toho označí pod obrázkem správnou možnost křížkem, např. Na semaforu svítí červená, vyberu a vyznačím křížek dole, chodec nesmí přecházet.
- Chování chodce procvičuje vyučující s žáky při vycházce do okolí školy.

cv. 3

Cíl: Vyprávět o své cestě do školy. K vyprávění připojit vlastní obrázek.

Motivace: Znáám svoji cestu do školy.

Postup:

- Žáci nejprve vypráví o své cestě do školy. Tentokrát se snaží o podrobnější vyprávění.
- K vyprávění připojí i obrázek této cesty. Nemusí jít samozřejmě o podrobnou mapu, stačí i několik obrázků z cesty. Žáci mohou na kreslení obrázku využít i cvičný sešit
Poznámka: Některým žákům se bude zdát tento úkol obtížný, pro jiné zase bude prostor pro kreslení malý. Vyučující by měl před vlastní prací s žáky probrat, jaké jsou možnosti jejich práce. Mohou nakreslit např. jen, něco zajímavého z cesty do školy, některou významnou budovu, železniční přejezd, zahradu se psem apod., nebo dopravní

prostředek, kterým se do školy dopravují.

Mezipředmětové vztahy:

Vv – cesta do školy (žáci kreslí nebo malují místa, která je při cestě do školy zaujala; cestu do školy

mohou ztvárnit obrázkovým komiksem)

Strana 8

Klíčová slova: správné chování.

cv. 1

Cíl: Vyprávět o tom, co se děje na obrázcích. Uvědomit si zásady správného chování při setkání s cizími lidmi a s blízkými členy rodiny.

Motivace: Správně v dané situaci pozdravím dospělého.

Postup:

- Žáci vypráví příběh zachycený na obrázcích a doplňují vhodné pozdravy i kratší texty, které se hodí do vytečkovaných bublin.

První série může mít několik podob:

1) Maminka se žačkou potkává cizí paní, která je zdravá. Jak je může zdravít? Žáci doplní svoji odpověď, jak asi zdraví cizí paní maminku. Zde to bude jednoznačné *Dobrý den*.

Někteří žáci mohou samozřejmě uvést pozdrav *Dobrý den* i v jiném jazyce. I to považujeme za správnou odpověď.

Dále mohou žáci dotvořit vyprávění i následujícím způsobem: *Dobrý den, víte, kde je zde pošta? – Dobrý den, můžete mi prosím poradit?*

Do dalších bublin žáci potom doplní, jak zdraví maminka a žačka a jak při odchodu zdraví žačka cizí paní.

2) Maminka se žačkou potkávají maminčinu známou kamarádku, se kterou si maminka tyká. První pozdrav zde může mít i podobu *Ahoj*. Důležité ovšem je, že žačka by měla zůstat u společensky správného pozdravu *Dobrý den*. Dále už žáci reagují jako v předchozí situaci.

Druhá série zachycuje setkání žáka s dědečkem:

I zde žáci doplňují volné bubliny možnostmi, jak se mohou dva blízcí příbuzní zdravít.

- Poslední obrázky příběhů žáci vybarví (všímají si barev na přechozích obrázcích).

Speciální úkoly: Pokud se ve třídě vyučuje cizí jazyk, mohou žáci pozdravy říkat i v tomto jazyce. Stejně tak, pokud je ve třídě žák-cizinec, může použít svůj rodný jazyk.

Mezipředmětové vztahy:

Dv – dramatizace situací ze cvičení

cv. 2

Cíl: Vyprávět příběh podle obrázků, uvědomit si vhodné chování k dospělým.

Motivace: Víím, jak se správně chovat k dospělým.

Postup:

- Žáci vyprávějí příběh podle obrázku: Žák jde ke třídě s paní učitelkou. Otevře dveře a dá přednost paní učitelce, protože je to žena a je starší. Zároveň žáci doplní, co žák říká (*Prosím.*).
- Potom mohou žáci uvádět další příklady slušného chování vůči starším lidem (např. uvolnění místa k sezení v dopravním prostředku) a také vůči ženám.
- Slušné chování vůči ženám/dívčkám mohou žáci v praxi vyzkoušet ve škole. Chlapci dají přednost ženám/dívčkám při vstupu do školy, šatny, třídy, podrží jim otevřené dveře, aby mohly vstoupit do školy, třídy jako první, v řadě na oběd jim dají přednost, pomohou jim s těžkými věcmi (aktovou, sešity, ...) apod.
- Celý příběh ze cvičení mohou žáci opět zdramatizovat.

Mezipředmětové vztahy:

Dv – dramatizace dalších situací

cv. 3

Cíl: Podle obrázků opakovat zásady správného chování ve škole. Ke každému obrázku nalepit vhodný piktogram vyjadřující dané chování.

Motivace: Poznám správné chování.

Postup:

- Žáci si prohlédnou obrázky s různými školními situacemi a z nabídky piktogramů k nim nalepí piktogram správného chování.
Pořadí symbolů: Pohybujeme se pomalu. – Jíme vsedě, v klidu a bez mluvení. – Chováme se k sobě slušně. – Když jeden mluví, druhý naslouchá. – Naše věci rádi půjčíme, pokud jsme o to slušně požádáni.
Poznámka: Naučit žáky dodržovat nastavená pravidla nelze během jedné vyučovací hodiny. Je to dlouhodobý proces a celoroční práce vyučujícího i žáků podpořené důsledností a diskuzemi o pravidlech a jejich aplikací na konkrétní situace.

Strana 9

Klíčová slova: opakování tématu „Ve škole“.

cv. 1

Cíl: Podle obrázků vyprávět o škole. Opakovat si učivo probrané kapitoly.

Motivace: Ujistím se, že vím, že jsem se naučil.

Postup:

- Podle obrázků žáci vypráví o škole. Zopakují si, jaké mají vyučovací předměty, co patří do vybavení školní aktovky nebo batohu, z čeho se skládá zdravá svačina, jaká je jejich cesta do školy, jaké jsou hlavní zásady slušného chování ve škole, které dospělé zaměstnanci mohou potkat ve škole a jaká je náplň jejich práce.

cv. 2

Cíl: Hodnotit výběrem oblíbenost jednotlivých předmětů.

Motivace: Hodnotím oblíbenost svých předmětů.

Postup:

- Žáci společně s vyučujícím postupně hodnotí svůj vztah k jednotlivým předmětům. Vyjadřují, co se jim na předmětu líbí, co je zaujalo, co jim dělá problémy, ..., ale i to, co se jim nelíbí.
- Potom žáci označí svůj vztah k předmětu výběrem palce nahoru, nebo palce dolů. Při práci se cvičením je velmi vhodné žákům nechat volnost ve vyjadřování i v případných záporných pocitech. Pečlivým nasloucháním můžeme získat cennou zpětnou vazbu.

cv. 3

Cíl: Připomenout si svá očekávání na začátku školního roku a vybarvit ty obrázky, které vyjadřují žákova splněná očekávání.

Motivace: Hodnotím svá očekávání ze začátku školního roku.

Postup:

- Při prohlížení obrázku si žáci připomenou svá očekávání při nástupu do školy (Na co se při nástupu do školy těšili.) Připomenou si i své očekávání, které kreslili na začátku školního roku.
- Potom vybarví ty obrázky, které vyjadřují jejich splněná očekávání.
- Je vhodné žákům ponechat při diskusi volnost, aby mohli vyjádřit své pocity a názory. Jde nejen o zpětnou vazbu, ale i o možnost vytvářet další učební plán na základě těchto žakovských názorů.
- V třídách, v nichž mají žáci zavedené jiné hodnocení týdních nebo měsíčních plánů, lze samozřejmě využít i těchto způsobů.

Didaktické hry:

Přál(a) bych si učít se

Žáci sdělují svá očekávání, procvičují slovní zásobu a paměť.

Žáci sedí v kroužku. Vyučující je vyzve, aby dobře naslouchali tomu, co budou říkat spolužáci, kteří sedí vedle nich. Jeden po druhém říkají svá přání, např. *Přál(a) bych si učít se o hvězdách. Přál(a) bych si učít se o knížkách.* Přání žáků se mohou i opakovat, zvláště když je ve třídě více žáků. Vyučující si dělá poznámky, kdo si co přeje. V druhém kole říká jeden žák po druhém, co si přál žák, který vyslovil své přání před ním.

Poznej svou aktovku

Žáci dají všechny aktovky na jedno místo ve třídě (v družině, v tělocvičně, na hřišti, ...). Vyučující rozdělí žáky na dvě skupiny. Postupně vybíhá z každého družstva jeden žák k aktovkám a snaží se co nejrychleji najít tu svou, vzít ji a odnést na určené místo u své skupiny. Pak teprve může vybíhat druhý z družstva. Vítězí to družstvo, které má všechny své aktovky v pořádku na určeném místě.

Když půjdu do školy, vezmu si

Hra na procvičování paměti. První žák říká: *Když půjdu do školy, dám si do aktovky penál.*

Druhý žák říká: *Když půjdu do školy, dám si do aktovky penál a pastelky.* Žáci se snaží vytvořit a zapamatovat si co nejdelší řadu slov. Procvičují si tak paměť, slovní zásobu a znalost vybavení školní aktovky. Pokud je ve třídě více žáků, mohou společně s dalším žákem celou

větu odříkávat společně. Tím současně podporují žáky, kteří si nevěří nebo mají obavu, že něco zkazí.

Ano – Ne

Žáci rozhodují o tom, co do školní aktovky patří, co nepatří. Vyučující říká názvy různých předmětů: tužka, sešit, kolečkové brusle, ... Pokud předmět do školní aktovky patří, žáci zvednou ruku (vstanou, příp. uzvedají lístečky různé barvy atd.).

Výměna místa

Žáci procvičují slovní zásobu a zároveň povědomí o možnostech skladby svačiny. Při této hře žáci buď stojí, nebo sedí. Vyučující řekne, např. *Místo si vymění ti, kteří dnes mají ke svačině zeleninu.* / *Místo si vymění ti, kteří mají dnes ke svačině čaj.*

Když jsem šel do školy, viděl jsem

Obměna předchozího cvičení. Žáci ale do věty doplňují, co viděli cestou do školy – osoby, zvířata, věci, ...

Kdo jsem?

Žáci poznávají různé druhy zaměstnání spojené se školou. Vyučující/žák pantomimicky předvádí práci např. kuchařky. Žáci ho chvíli pozorují, a teprve potom říkají, koho vyučující předváděl. Své odhady zdůvodňují např. takto: *Byla to kuchařka, protože jste předváděl(a) míchání vařečkou v hrnci.* / *Byl to pan školník, protože jste předváděl zatloukání hřebíku.*

Poznej vyučovací předmět

Vybraný žák předvádí činnost z některého vyučovacího předmětu, ostatní mají poznat, o který předmět se jedná. Pokud není předváděná činnost pro daný předmět jednoznačná (např. žák předvádí, jak píše – ale píše se v českém jazyce i v matematice), musí činnost ještě doplnit dál, aby ukázka byla jasnější.

Obměna: činnost mohou vyjadřovat také pantomimicky.

II. NA PODZIM (Uč, str. 10–17)

Strana 10

Klíčová slova: roční období, očekávání.

cv. 1

Cíl: Vyprávět o jednotlivých obrázcích, pojmenovávat roční období a nalepit vhodný piktogram vyjadřující dané roční období.

Motivace: Přiřadím správně piktogram ročního období k obrázku ročního období.

Postup:

- Žáci vyprávějí o tom, co vidí na obrázcích. Popisují činnosti dětí, jejich oblečení a další důležité prvky na obrázcích. Po vyprávění vyvodí názvy čtyř ročních období – jaro, léto, podzim, zima.

Poznámka: Roční období jsou záměrně seřazena zleva nahoře ve směru hodinových ručiček tak, jak jimi žáci procházejí ve školním roce, tedy podzim, zima, jaro, léto.

- Následně přiřadí ke každému obrázku správný piktogram ročního období.

Speciální úkol: Do cvičného sešitu mohou žáci navrhnout svůj piktogram, který by roční období charakterizoval.

Mezipředmětové vztahy:

Vv – zapouštění podzimních barev na vlhkou čtvrtku

cv. 2

Cíl: Přemýšlet o obrázcích, které se vztahují k podzimu. Zkoušet tvořit otázky a odpovídat na ně.

Motivace: Vyjádřím svá očekávání.

Postup:

- Žáci společně s vyučujícím prohlížejí myšlenkovou mapu a říkají, o čem se budou v následující kapitole učit, např. o počasí, oblečení, o tom, co se děje v sadu, ...
- Následně si prolistují celou kapitolu, aby nahlédli, co se budou učit. Při listování kapitolou pak na každou stránku nalepí správný obrázek z nabídky témat kapitoly. Poté se vrátí k myšlenkové mapě a společně s vyučujícím si povídají o tom, co bude v kapitole obsaženo.
- Vyučující může žákům položit otázku, zda by chtěli vědět ještě něco dalšího o tématu kapitoly. Ve svých odpovědích mohou žáci vyučujícímu poskytnout řadu podnětů k tomu, jak dále pracovat s kapitolou, na co se zaměřit apod.

Speciální úkol: Do cvičného sešitu mohou žáci kreslit/zapisovat slova, která se vážou k podzimu – prší, mlha, bunda, ...

cv. 3

Cíl: Vyprávět podle obrázků, jak vypadá větvička listnatého stromu v různých ročních obdobích. Na posledním obrázku vybarvit list podzimními barvami.

Motivace: Pozoruji rozdíly na větvičce v různých ročních obdobích a vybarvím vhodnými barvami

list v daném období.

Postup:

- Žáci říkají, co vidí na obrázku, např. *Vidím holou větvičku, kde není žádný list, ani pupen. To je zima. Vidím větvičku, na které je pupen. To je jaro.*
- Takto postupujeme i u dalších dvou obrázků. Na posledním obrázku žáci vybarví list podzimními barvami.

Strana 11

Klíčová slova: počasí, oblečení.

cv. 1

Cíl: Přečíst větu. Vymyslet jména dětí. Podle obrázku v textu určit barvy jednotlivých draků.

Motivace: Pozorně vnímám obrázek a následně správně přečtu text a obrázek vybarvím.

Postup:

- Žáci si nejprve společně přečtou text. Jména dětí vymýšlejí podle počátečního písmene, které je u každého dítěte na obrázku. Např. A__ u dívky může znamenat *Anička, Adélka, Andrejka, ...*, M__ u chlapce *Michal, Marek, Milan, ...*
- Podle obrázků dětí z textu potom žáci vybarví správnou barvu draka na obrázku vpravo, např. *Anička má modrého draka.*

Speciální úkol: Na samostatný papír nebo do cvičného sešitu mohou žáci sami připravit pro své spolužáky podobnou hádanku s draky.

Mezipředmětové vztahy:

Vv – pouštění draků (podobný obrázek jako ve cv.1), pozornost věnovat barvám draků i barvám

podzimu

Pč – drak – jednoduchý model papírového barevného draka z papíru a špejlí (dřívěk)

cv. 2

Cíl: Pozorovat počasí na podzim. Seznamovat se s piktogramy, které dané počasí vyjadřují. Do rámečku k danému dni nakreslit vhodný piktogram.

Motivace: Pozoruji počasí a zaznamenávám si ho.

Postup:

- Žáci si společně s vyučujícím domluví, kdy každý den budou pozorovat počasí, např. každý den v 10 hodin. (Toto cvičení není možné dokončit v jednom dni.)
- V domluvený čas, nahlédnutím z okna nebo při pobytu venku, žáci pozorují aktuální stav počasí a zaznamenávají ho vhodným piktogramem do tabulky ve cvičení. Rámečky jsou připraveny pro pracovní dny, což vyjadřuje obrázek školy a víkend, který je vyjádřen přeškrtnutou školou.
- Ve školním týdnu je to práce celkem jednoznačná. O víkendu ale musí žák pohlídat čas pozorování sám. Pokud je mimo svůj domov, musí si zapamatovat, kde byl, protože někdy se počasí v různých částech republiky výrazně liší.

Speciální úkol: Políčka v učebnici si žáci mohou rozdělit na polovinu a zaznamenávat počasí např. ráno a v poledne, případně si vést ještě podrobnější a dlouhodobější pozorování do cvičného sešitu.

cv. 3

Cíl: Podle piktogramů říkat, jaké počasí je na podzim. Pak přečíst, co si děti vezmou na sebe. Do vyznačeného prostoru nakreslit další možnou variantu podzimního počasí a doplnit druh vhodného oblečení.

Motivace: Vnímám podzimní počasí a volím správné oblečení.

Postup:

- Žáci si společně prohlížejí myšlenkovou mapu. Vysvětlí piktogramy a přečtou věty. Např. *Na podzim prší. Toník má pláštěnku. Na podzim fouká studený vítr. Jana má bundu. Na podzim je bláto. Pavla má holínky.*

- Čtvrtou část myšlenkové mapy doplní žáci sami, přičemž existuje více možností. Např. *Na podzim prší. Ondra má deštník. Na podzim svítí sluníčko. Pavel má mikinu.*

Speciální úkol: Žáci nakreslí své oblíbené podzimní oblečení. Pokud to již zvládnou, mohou o něm i psát, např. *MÁM MIKINU. MÁM NOVOU ČEPICI.*

Strana 12

Klíčová slova: podzim, sad.

cv. 1

Cíl: Vyprávět o obrázku, všimnout si činností, které se na podzim dělají v sadu, pojmenovávat nářadí, které je k těmto pracím potřeba.

Motivace: Vyprávím o podzimních činnostech v sadu a pojmenuji nářadí.

Postup:

- Žáci podle obrázku vypráví o podzimních činnostech v sadu.
- Zopakují si orientaci v prostoru s použitím slov *vpravo, vlevo*, ...
- Žáci pojmenovávají nářadí, které je zde nakresleno, a říkají, k čemu se používá.

Speciální úkol: Do cvičného sešitu mohou žáci kreslit svou představu sadu a uvádět další činnosti,

 které se v sadu dělají a které nářadí je k tomu potřeba.

Mezipředmětové vztahy:

Vv – podzimní sad – kresba/malba v přírodě

Pě – pozorování nebo i vyzkoušení si jednoduchých sadařských prací

cv. 2

Cíl: Přečíst věty s obrázkem. Dopsat slovo MÁ. Pojmenovat osoby.

Motivace: Poznám základní sadařské nářadí a vím, k čemu se používá.

Postup:

- Obrázek osoby ve výřezu je totožný vždy s jednou osobou na obrázku ve cvičení 1, stejně jako sadařské nářadí.
- Žáci čtou věty s obrázkem. Pojmenování osob si volí sami, např. *Tatínek má hrábě na listí. Babička má košík na ovoce.*
- Žáci vždy uvedou, k čemu se nářadí používá. Kolečko je na odvoz listí a jiného materiálu. Košík na ukládání a odnos jablek. Česáček na trháni ovoce, kam se nedá jinak dosáhnout rukou.

Speciální úkol: Do cvičného sešitu mohou žáci zapisovat/kreslit věty, např. *Táta má hrábě.*

cv. 3

Cíl: Pojmenovat ovocné stromy (hrušeň, švestka, jablko) a jejich plody (hruška, švestka, jablko). Poslední plod dokreslit.

Motivace: Pojmenuji základní ovocné stromy a jejich plody.

Postup:

- Žáci si prohlédnou obrázky a čtou věty: *Hrušeň má hrušku/hrušky. Švestka má švestku/švestky. Jabloň má jablko/jablka.*
- Do posledního políčka žáci dokreslí jablko.
- Podzimní plody samozřejmě nejsou jen k jídlu pro člověka. Mezi podzimní plody patří i kaštany, žaludy, ... Nabízí se proto vhodná otázka pro zvědavé žáky: *Jaké jsou další plody podzimu? Kdo je jí?*

Speciální úkol: Do cvičného sešitu žáci píšou celou větu, nebo do vět doplní obrázky. Věty však mohou vyjádřit pouze ilustrací.

Mezipředmětové vztahy:

Vv – podzimní plody, listy – z podzimních plodů, barevných listů atd. vytvářejí zátiší, která pak

malují nebo kreslí

Pč – „švédský stůl“ – příprava občerstvení/svačiny z podzimní plodů, základy chování při tomto druhu stolování

cv. 4

Cíl: Pozorovat rozpůlené ovoce a pojmenovat, co je uvnitř (pecka, jádřinec). Potom určit, které ovoce patří do které skupiny, jejich obrázky nalepit na správné místo.

Motivace: Rozlišuji plody, které mají jádřinec a které pecku.

Postup:

- Žáci postupně říkají, zda nakreslené ovoce – hruška, jablko, švestka, meruňka, třešeň – má jádřinec nebo pecku.
- Potom nalepí obrázek ovoce do správného políčka.

Speciální úkol: Do cvičného sešitu žáci kreslí obrázky různého ovoce a rozlišují/třídí ovoce podle toho, zda má pecku nebo jádřinec. Ostatní ovoce přiřadí do třetí skupiny (jahody, angrešt, ...).

Strana 13

Klíčová slova: podzim, zahrada.

cv. 1

Cíl: Vyprávět o obrázku, všimnout si činností, které se na podzim dělají na zahradě. Uvažovat, o čem zahradník přemýšlí.

Motivace: Poznám základní zahradnické práce, přemýšlím jako zahradník.

Postup:

- Podle obrázků žáci vypráví o podzimních činnostech na zahradě.
- Na druhém obrázku žáci uvažují, o čem může zahradník při své podzimní práci přemýšlet (o tom, jaké práce bude muset na jaře udělat, co vše bude pěstovat, ...). Při vyprávění se žáci samozřejmě nemusí omezit na nabízené rostliny, ale uvádějí i další.

(K této části cvičení se vrátíme opět v kapitole o jaru.)

Speciální úkol: Do cvičného sešitu žáci kreslí svoji představu zahrady a uvádějí další činnosti, které se na zahradě dělají a které náradí je k tomu potřeba.

Mezipředmětové vztahy:

Vv – podzimní zahrada – kresba v přírodě

– ovoce, mísa ovoce

Pč – pozorování nebo i vyzkoušení si jednoduchých prací na zahradě

– příprava ovocného salátu

cv. 2

Cíl: Pojmenovávat jednotlivé druhy zeleniny v řádku či v sloupci.

Motivace: Pojmenuji správně různé druhy zeleniny.

Postup:

- Žáci čtou nejprve řádky, např. *česnek A mrkev A cibule, ...*
- Potom čtou sloupce, např. *česnek A rajče A okurka A dýně, ...*
- Spolu s vyučujícím si mohou následně uvědomovat, kterou část zeleniny jíme / používáme k vaření, a co musíme před konzumací/vařením udělat, např. u česneku oloupeme slupku a do pokrmů dáváme stroužky.

Speciální úkol: Pokud to již žáci zvládnou, mohou do cvičných sešitů psát to, co říkali ústně, např. *česnek a mrkev a cibule, ...* nebo psát/ kreslit vlastní trojice zeleniny.

cv. 3

Cíl: Orientovat se v tabulce. Užívat pojmy *vlevo, vpravo, nahoře, dole, nad, pod*.

Motivace: Pojmenuji zeleninu a určuji správně směr: *vlevo, vpravo, nahoře, dole, nad, pod*.

Postup:

- Žáci pozorují cvičení 2 a podle tečky umístěné na kartičce určují, která zelenina je v této poloze, např. *Vpravo vedle mrkve je cibule*.

cv. 4

Cíl: Přečíst věty s obrázky. Vyprávět o různých způsobech zpracování ovoce a zeleniny na podzim.

Motivace: Přečtu větu, pojmenuji ovoce a vím, co se z něj dá udělat.

Postup:

- Žáci čtou věty s obrázky: *Máme jablka a lis. Máme mošt. Máme hrušky a síto. Máme křížaly. Máme švestky a sklenici. Máme kompot.*
- Žáci vypráví o dalších možnostech zpracování podzimního ovoce – zavařování (kompoty), sušení (jablka, švestky), zamrazování, ... Pokud žáci u švestek uvedou i pálení slivovice, pak je to odpověď samozřejmě správná, ale je nutné provést alespoň základní upozornění na nebezpečí alkoholu (a špatně vypálené slivovice).

Speciální úkol: Žáci vypráví (příp. kreslí) i o podrobném postupu výroby moštů, šťáv, ..., který viděli v praxi.

Mezipředmětové vztahy:

Pč – sušení ovoce – pozorování procesu sušení (švestky, jablka, hrušky, ...), bezpečnost práce při krájení (krájet může jen vyučující), ochutnávání výsledku práce

Dv – dramatizace pohádky *O veliké řepě*

cv. 5

Cíl: Podle vlastního výběru nakreslit do sklenice ovoce či zeleninu, které se zavařují.

Motivace: Vyberu a nakreslím svoji vlastní zavařeninu.

Postup:

- Žáci společně s vyučujícím nejprve říkají, které ovoce nebo zelenina se dá zavařovat – jablka, švestky, meruňky, mrkev, okurky, ... Před kreslením je také vhodné nejprve upozornit na to, že některé ovoce či zelenina se mohou zavařovat společně do jedné sklenice, ale není určité vhodné společně zavařovat např. švestky a mrkev.
- Následně si nakreslí svůj vlastní návrh zavařeniny.

Strana 14

Klíčová slova: strom, keř, plod.

cv. 1

Cíl: Pojmenovat stromy (dub, jírovec, buk, smrk, borovice, jedle) a přečíst věty s obrázky plodů jednotlivých stromů (žalud, kaštan, bukvice, šiška).

Motivace: Pojmenuji správně strom a jeho plod. Přečtu větu.

Postup:

- Žáci nejdříve pojmenovávají stromy podle jejich listů. Pak čtou věty, např. *Dub má žalud (žaludy). Jírovec má kaštan (kaštany). Smrk má šišku (šišky).*

Speciální úkol: Podle učebnice žáci pojmenovávají stromy, na které narazí při vycházce, a říkají, jaké mají plody.

Pojmenovávají i jiné stromy, názvy plodů ale neříkají, např. lípa, bříza, javor, ...

Celá tato stránka učebnice je koncipována jako jednoduchý atlas, se kterým lze pracovat v terénu při vycházce.

Mezipředmětové vztahy:

Vv – strom, list stromu, větvíčka stromu, který si mi líbil na vycházce

cv. 2

Cíl: Výběrem rozlišit stromy listnaté a jehličnaté.

Motivace: Rozliším strom listnatý a jehličnatý.

Postup:

- Žáci si nejprve prohlédnou větvičku nebo list.
- Potom označí, zda patří do listnatého lesa, nebo do jehličnatého lesa.

Speciální úkol: Na vycházce, při cestě do školy apod. žáci sbírají materiál na výstavku, která je rozdělena na dvě části – les listnatý a les jehličnatý.

Mezipředmětové vztahy:

Pč – listy – nakreslit, vybarvit, vystříhnout; celá třída potom může společně vytvořit třídní strom

cv. 3

Cíl: Rozlišit strom a keř. Pojmenovat jejich části.

Motivace: Rozliším strom a keř. Pojmenuji jejich část.

Postup:

- Žáci si nejprve prohlédnou oba obrázky. Vyučující se zeptá, zda poznají, co jedna rostlina má a druhá nemá (kmen).
- Žáci říkají části stromu: kořeny – kmen – koruna.
- Žáci říkají části keře: kořeny – větve.

Speciální úkol: Do cvičného sešitu žáci kreslí části stromu a popisují je. Mohou si načrtnout i jednoduchou myšlenkovou mapu.

Mezipředmětové vztahy:

Vv – při vycházce do přírody nebo do parku: pečlivé pozorování tvarů, barev atd. kmenů, listů, příp. kořenů různých stromů, při pozorování zaměření na detaily, později kreslení pozorovaných detailů

Pč – koláž z nasbíraných listů/přírodnin

Strana 15

Klíčová slova: podzim, zvířata.

cv. 1

Cíl: Vyprávět o lese, přečíst větu s obrázky a podle ní vybarvit správný obrázek.

Motivace: Přečtu větu a vybarvím obrázek.

Postup:

- Žáci vyprávějí o lese, co v lese roste, která zvířata v něm žijí.
- Žáci čtou věty s obrázky: *Vybarvi seno, které je vpravo od krmelce. Vybarvi pařez nad zajícem. Vybarvi zajíce vlevo od srnky. Vybarvi pařez vpravo od stromu.* Podle přečtené věty vybarví správný objekt v horním obrázku.

Speciální úkol: Do cvičných sešitů žáci tvoří samostatně další zadání, např. *Vybarvi zajíce vlevo od stromu.*

cv. 2

Cíl: Orientovat se v prostoru, určovat, co je vpravo, vlevo, nad, pod, v, mezi, ...

Motivace: Poznám, co je vpravo, vlevo, nad, pod, v, mezi.

Postup:

- Žáci čtou a podle zadání sledují cvičení 1, např. *Vpravo od srnky je zajíc (pařez, les...)*.

Speciální úkol: Do pracovního sešitu žáci tvoří další zadání, která mohou dát k přečtení spolužákům.

cv. 3

Cíl: Roztřídit ptáky na stěhovavé a nestěhovavé. Nalepit jejich obrázky do správného rámečku.

Motivace: Roztřídím ptáky na stěhované a nestěhované.

Postup:

- Žáci říkají, kteří ptáci na zimu odlétají a kteří u nás zůstávají (v pořadí odshora):
Vlaštovka odlétá. Vrabec u nás zůstává. Sýkora u nás zůstává. Čáp odlétá. Kos u nás zůstává. Jiříčka odlétá.
- Potom nalepí obrázky do správného rámečku.

Speciální úkol: Žáci mohou říkat/kreslit/nalepovat i další druhy ptáků, kteří u nás zůstávají a kteří na zimu odlétají.

Strana 16

Klíčová slova: podzim, krajina, rostliny, živočichové.

cv. 1

Cíl: Podle fotografie vyprávět o podzimní krajině a o podzimu.

Motivace: Podle fotografie vyprávím o podzimní krajině a o podzimu.

Postup:

- Žáci si prohlédnou fotografii podzimní krajiny.
- Následně podle ní vyprávějí o podzimu.

Žáci mohou vyprávět spontánně, např. krajina je v podzimních barvách, stromy jsou zbarvené (dožluta, dočervena, dohněda), ... Mohou však také vyprávět podle předem dané osnovy, např. jaké barvy v krajině převládají, co se děje s rostlinami a co s živočichy, ...

Speciální úkol:

S fotografií krajiny můžete vyjít na vycházku a porovnávat ji s krajinou, ve které žáci žijí. Hledejte společné prvky mezi krajinou na fotografii a reálnou krajinou, pojmenujte i ty rozdílné.

cv. 2

Cíl: Pojmenovat ovoce na fotografiích.

Motivace: Pojmenuji ovoce na fotografiích.

Postup:

- Žáci si prohlédnou fotografie plodů ovocných stromů a pojmenují je.
- Jmenují další druhy ovoce, které znají.
- Mohou rozlišovat ovoce, které roste u nás a které se k nám dováží z jižních krajů.
- Procvičujeme názvy ovocných stromů a jejich plodů, např. *jabloň – jablko*.

cv. 3

Cíl: Pojmenovat zeleninu na fotografiích.

Motivace: Pojmenuji zeleninu na fotografiích.

Postup:

- Žáci si prohlédnou fotografie zeleniny a pojmenují ji.
- Jmenují další druhy zeleniny, které znají.

cv. 4

Cíl: Vyprávět o ptácích na podzim.

Motivace: Vyprávím o ptácích na podzim. Uvědomuji si, že někteří odlétají do jižních krajů.

Postup:

- Žáci si prohlédnou fotografie ptáků.
- Žáci si uvědomují, že někteří ptáci od nás na podzim odlétají.
- Vysvětlíme si, proč ptáci odlétají.
- Jmenovat další ptáky, kteří jsou stěhovaví, např. čáp bílý, čejka chocholátá, drozd zpěvný, dudek chocholátý, holub hřivnáč, jiříčka obecná, kukačka obecná, lelek lesní, pěnkava obecná, skřivan polní, slavík obecný, špaček obecný, vlaštovka obecná, ...

Speciální úkol:

Vyhledat z dostupných zdrojů (encyklopedie, internet, ...) názvy některých ptáků, kteří od nás na zimu odlétají.

Strana 17

Klíčová slova: opakování tématu „Na podzim“.

cv. 1

Cíl: Vyprávět podle obrázků o podzimu. Opakovat si učivo probrané kapitoly.

Motivace: Podle obrázků si uvědomuji, o čem jsme se v kapitole o podzimu učili.

Postup:

- Podle myšlenkové mapy žáci shrnou obsah celé kapitoly.
- Žák si vybere jeden ovál a zkusí o něm říci několik krátkých vět.

Speciální úkol: Do sešitu si žáci připraví vlastní myšlenkovou mapu k podzimu.

cv. 2

Cíl: Výběrem hodnotit oblíbenost jednotlivých témat kapitoly.

Motivace: Vyberu téma, které se mi líbilo. Řeknu proč.

Postup:

- Žáci si připomínají probíraná témata a volí, které téma se jim líbilo, zajímalo je, ...

cv. 3

Cíl: Přecíst věty s obrázky a z vlastní zkušenosti vyprávět, z čeho se rodina může radovat.

Motivace: Přečtu věty a řeknu, o čem byly. Zamýšlím se nad tím, kdy a proč se rodina může radovat.

Postup:

- Žáci přečtou věty s obrázky.
- Po přečtení odpovídají na otázky k porozumění textu, např. *Co má táta? Co nese Ola?*
- Žáci se společně zamýšlejí, kdy a proč se rodina může radovat, využívají vlastní zkušenosti.

Speciální úkol: Do cvičného sešitu žáci sami píšou a kreslí další věty, např. *Táta má motyku.* Kresbou mohou také vyjádřit situaci, kdy se rodina raduje.

Didaktické hry

Přál(a) bych si učít se

Žáci sdělují svá očekávání, procvičují slovní zásobu a paměť.

Žáci sedí v kroužku. Vyučující je vyzve, aby dobře naslouchali tomu, co budou říkat spolužáci, kteří sedí vedle nich. Jeden po druhém říkají například : *Přála bych se učít o počasí. Přál bych se učít o přírodě na podzim.* Přání žáků se mohou i opakovat, zvláště když je ve třídě více žáků. Vyučující si dělá poznámky, kdo si co přeje.

Když každý žák vysloví své očekávání, postupujeme opět v kruhu, tentokrát jeden žák po druhém říká, o čem si přál učít se žák, který vyslovil své přání před ním.

Poznej, co ochutnáváš

Žáci procvičují vnímání smysly.

Žáci si do školy přinesou podzimní plody sadů a zahrad: jablka, hrušky, mrkev, ... Potom vyučující zaváže oči jednomu nebo více žákům najednou a položí před ně očištěný plod připravený k jídlu, nejlépe nakrájený, aby žák podle hmatu nepoznal, co ochutnává. Žák pak podle chuti určí, co ochutnával.

Obměna: Žák ochutnává ukázky více plodů, které jsou pomíchané. Postupně je podle chuti určuje.

Poznej podle hmatu

Žáci procvičují vnímání smysly.

Žáci si opět přinesou plody podzimu, ale tentokrát je se zavázanýma očima poznávají hmatem.

Košík ovoce

Žáci procvičují sluchové vnímání, pohyb a obratnost.

Každý žák si nakreslí pastelkami jablko, hrušku, švestku, mrkev, ..., tak, aby ve třídě vznikly

alespoň vždy čtveřice stejného druhu. Potom si žáci sednou na židle do kroužku a jeden stojí uprostřed. Ten vyzve ostatní pokynem např.: *Místa si vymění hrušky*. Ten, kdo má hrušku, musí změnit místo a nezůstat stát uprostřed. Žák, který byl uprostřed, samozřejmě zaujme také některé volné místo, aby nezůstal uprostřed. Žák, na kterého nezbylo volné místo, vyzve k výměně míst další ovoce.

Ano – Ne

Žáci rozhodují o tom, co do lesa patří, nebo nepatří.

Vyučující říká názvy různých skutečností: *zajíc, strom, nafukovací bazén, ...* Pokud skutečnost do lesa patří, žáci zvednou ruku (příp. vstanou nebo zvedají papírky různé barvy atd.), pokud jmenovaná skutečnost do lesa nepatří, žáci nijak nereagují.

Kdo jsem?

Podle náповědy žáci poznávají lesní zvíře.

Vyučující nebo žák si myslí konkrétní lesní zvíře – např. zajíce. Žáci se pomocí otázek, na které je možno odpovědět pouze *Ano – Ne*, snaží zjistit, co to je za zvíře.

U této hry je důležité, aby se žáci hlásili, naslouchali si a nepřekřikovali se. Je vhodné, aby každý žák měl jednu možnost konečného hádání, protože si tak lépe rozmyslí, co řekne.

Poznáš mě?

Podle náповědy žáci hádají podzimní plody.

Vyučující říká hádanku, např. *Rostu v zemi. Jsem sladká. Mají mě rádi zajíci. Jsem červená.*

Kdo jsem? Žáci si vyslechnou celou hádanku vyučujícího a teprve potom odpovídají.

Obměna: I někteří žáci 1. třídy již zvládnou sami připravit pro spolužáky podobnou otázku. Pak je vhodné, aby vyučujícího zastoupili. Je to velká motivace pro ostatní žáky.

III. RODINA (Uč, str. 18–24)

Strana 18

Klíčová slova: rodina.

cv. 1

Cíl: Přemýšlet o obrázcích, které se vztahují k tématu Rodina. Zkoušet tvořit otázky a odpovídat na ně.

Motivace: Vyjádřím svá očekávání.

Postup:

- Žáci společně s vyučujícím prohlížejí myšlenkovou mapu a říkají, o čem se budou v následující kapitole učit, např. o členech rodiny, o pomoci s mladším sourozencem, o svém pokojíčku, ...
- Následně si prolístují celou kapitolu, aby nahlédli, co se budou učit. Při listování kapitolou pak na každou stránku nalepí správný obrázek z nabídky témat kapitoly. Poté se vrátí k myšlenkové mapě a společně s vyučujícím si povídají o tom, co bude v kapitole obsaženo.
- Vyučující může žákům položit otázku, zda by chtěli vědět ještě něco dalšího o tématu kapitoly. Ve svých odpovědích mohou žáci vyučujícímu poskytnout řadu podnětů k tomu, jak dále pracovat s kapitolou, na co se zaměřit apod.

Speciální úkol: Do cvičného sešitu mohou žáci kreslit/zapisovat slova, která se vážou k rodině.

cv. 2

Cíl: Vyprávět o obrázku. Přečíst či pojmenovávat osoby na obrázcích podle jejich počátečních písmen. Vyprávět i o své rodině.

Motivace: Pojmenuji členy modelové rodiny. Zním svou rodinu.

Postup:

- Žáci si nejprve prohlédnou obrázek.
- Následně vyprávějí o postavách modelové rodiny, které vidí na obrázku – o mamince, tatínkovi, dvou dětech a také o očekávaném miminku.
- Postavy modelové rodiny žáci pojmenují. Při výběru jmen postav nemusíme brát ohled na písmenka, která žáci již umí, protože je nebudou číst ani psát. Maminka tak může být Ema, Ela, Eva, ..., tatínek Libor, Luboš, ..., syn Ota, Oldřich, ... Pouze jméno dcery je určeno k přečtení. Miminko jméno ještě nemá. Žáci jej budou vymýšlet v dalším cvičení.

Speciální úkol: Žáci mohou psát jména do cvičných sešitů, případně mohou tvořit celé věty, např. *Máma je Eva.*

cv. 3

Cíl: Říkat, které osoby jsou na obrázku. Dopsat jejich počáteční písmeno. Uvažovat o jménu pro nastávajícího člena rodiny. Všimnout si grafického znázornění. Užívat pojmy *otec/tatínek, matka/maminka, děti, dcera, syn.*

Motivace: Pojmenuji členy nejužší rodiny.

Postup:

- Žáci si opět nejprve prohlédnou obrázek a grafické znázornění spojení členů rodiny. Zdánlivě jde o věc jasnou, ale přesto je důležité připomínat model tradiční evropské rodiny.
- Poslední spojka vedle syna a dcery je prázdná, protože ještě nevíme, zda se narodí chlapec, nebo děvče.
- Při prohlížení žáci používají pojmy *matka/maminka, děti, dcera, syn.*
- K jednotlivým osobám modelové rodiny dopíší první písmeno jejich jména, nebo vymyslí a řeknou celé jméno.
- Nakonec se žáci zamyslí nad výběrem jména pro očekávaného sourozence (zatím nevíme, zda to bude chlapec, nebo děvče). Je proto nutné vybrat jméno pro chlapce i pro dívku. Žáci opět zapíší buď jen první písmeno jména, nebo celé jméno.
- Velmi populární jméno v českých pohádkách je Honza. Je vhodné přečíst žákům některou z mnoha těchto pohádek a zamýšlet se nad povahou pohádkového Honzy.

Speciální úkol: Žáci mohou o jménu očekávaného potomka přemýšlet při prohlížení kalendáře, a to jak ve škole při skupinové práci, tak doma. Mohou si také zapsat jména, která je zaujala svou podobou, a ve škole diskutovat o tom, proč je zaujala.

Zajímavým úkolem by jistě bylo vymýšlení jmen, která mají stejnou podobu pro dívku i

chlapce, např. *Jana a Jan, Martina a Martin, ...*

Zkuste zakreslit graf své nejužší rodiny.

Poznámka: Téma rodiny je v mnoha případech velmi citlivé. Řada rodin je např. neúplných. Protože vyučující by měl znát alespoň základní rodinnou situaci svých žáků, k problematice rodiny a rodinných vztahů by měl přistupovat s ohledem na aktuální situaci ve třídě.

Mezipředmětové vztahy:

ČJ – práce s pohádkami o Honzovi

M – určování počtu členů nejužší rodiny

Strana 19

Klíčová slova: širší rodina.

cv. 1

Cíl: Podle obrázků říkat vztahové dvojice. Užívat pojmy *rodiče, děti, manželé, sourozenci, ...*

Motivace: Zním vztahy mezi členy nejužší rodiny.

Postup:

- Členy modelové rodiny sice již žáci dobře znají, ale stejně je dobré si nejprve obrázky prohlédnout, zamyslet se nad nimi a teprve potom vztahy pojmenovávat.
- Na prvním obrázku je nakreslen vztah: rodiče (táta, máma) a děti (dcera, syn).
- Na druhém obrázku je nakreslen vztah: manželé (manžel, manželka; muž, žena).
- Na třetím obrázku je nakreslen vztah: sourozenci (bratr, sestra).

Mezipředmětové vztahy:

Čj – rozvoj slovní zásoby (názvy členů rodiny)

Aj, Nj – názvy členů rodiny v cizím jazyce

cv. 2

Cíl: Podle obrázků pojmenovat další členy rodiny. Všimnout si grafického znázornění. Užívat pojmy *babička, dědeček, strýc, teta, ...*

Motivace: Orientuji se ve vztazích v širší rodině.

Postup:

- Žáci si prohlédnou obrázky členů širší rodiny a jejich vztahů znázorněných grafickým propojením.
- Následně pojmenovávají:
 - a) na první úrovni – dědeček a babička (rodiče z matčiny i otcovy strany),
 - b) na druhé úrovni – maminka a tatínek (u tatínka jeho bratr, tedy strýc, a sestra, tedy teta),
 - c) na třetí úrovni – sourozenci – bratr, sestra.
- Rozhovor a těchto vztazích v rodině žáka.

cv. 3

Cíl: Číst o modelové rodině. Užívat názvy členů rodiny. Podobně vyprávět o své rodině.

Motivace: Vytvořím a čtu větu o vztazích v širší rodině.

Postup:

- Žáci si prohlédnou obě myšlenkové mapy modelové rodiny, v jejichž středu jsou děti Ála a ... (vymyšlené jméno).
- Potom tvoří a čtou věty: např. *Ála má strýce. Je to tatínkův bratr. Ála má babičku. Je to tatínkova maminka.*
- Porovnáním zjistí, že oba sourozenci mají stejné příbuzné – nazývají je stejně (babička, strýc, teta, ...).

Speciální úkol: Žáci si mohou do cvičných sešitů nakreslit podobnou mapu své širší rodiny a věty tvořit podle reálné rodinné situace včetně jmen.

cv. 4

Cíl: Pojmenovat osoby na obrázku. Dopsat, jak je oslovujeme.

Motivace: Správně oslovím členy rodiny.

Postup:

- Žáci přečtou oslovení dcery: *Álo!*
- Potom ho napíšou podle předepsaného vzoru.
- Stejně postupují u oslovení: *Mámo!*
- Je vhodné tato oslovení nejen číst a zapisovat, ale i předvést jako reálnou situaci, tedy dramatizovat. Jde totiž nejen o správné použití oslovení, ale i o vhodné použití tónu při oslovování a využití přiměřené mimiky.
- Žáci přemýšlejí o dalších osloveních pro Álu (Ali, Alčo, ...) a pro maminku (mamko, mamí, maminko, ...).

Speciální úkol: Kromě oslovení uvedených v učebnici mohou žáci ve cvičných sešitech tvořit a psát další oslovení (včetně oslovení spolužáků ve třídě), např. *Táto! Babi! Míšo! Lucko!*

Strana 20

Klíčová slova: radost.

cv. 1

Cíl: Seznámit se s emotikonem, který vyjadřuje „radost“. Přečíst věty s obrázky.

Motivace: Vnímám radost jako důležitou emoci.

Postup:

- Hlavním cílem této stránky je seznámit se s emoci „radost“. V další části učebnice se budeme věnovat i dalším emocím, protože poznávání emocí považujeme za klíčovou životní dovednost.
- Žáci přečtou první větu. To nebude těžké. Ve druhé větě je ale emotikon „radost“. Je důležité s žáky zavést pravidlo, že tento emotikon se čte jako slovo *radost*.

Poznámka: Jsme si vědomi toho, že emotikon připomíná klasického a mezi dětmi známého smajlíka, ale pro vyjádření emoce „radost“ se nám zdá nejvhodnější.

V tuto chvíli je také vhodné přerušit četbu a popovídat si o tom, co žáci cítí jako radost, jak ji vnímají, kdy měli naposledy radost atd.

- Žáci čtou další věty, jejichž obsahem je vždy činnost, která přináší radost.

Speciální úkol: Žáci sami tvoří další věty, jejichž obsahem je konkrétní činnost člověka spojená s radostí. Věty mohou psát/kreslit do cvičného sešitu.

Mezipředmětové vztahy:

Dv – dramatizace činností (samostatně či ve skupinách)

cv. 2

Cíl: Vyprávět, co děti dělají a z čeho mohou mít radost.

Motivace: Poznám, z čeho má druhý radost.

Postup:

- Žáci si nejprve prohlédnou oba obrázky. Tentokrát nemají k dispozici text o tom, co je příčinou radosti. To musí sami odvodit. Tato činnost je velmi důležitá – základem je naslouchání a schopnost vnímat emoce druhých.
- Potom pojmenují emoci, kterou obě děti na obrázku prožívají – radost.
- Následně žáci říkají, co / jakou knihu může dívka číst, když prožívá radost (vtipnou situaci v ději, knihu, která ji moc baví, zábavný komiks, ...).
- Dále se zamyslí nad tím, co / jaký text chlapec píše, nebo co a komu kreslí chlapec, který prožívá radost (úkol, který ho baví, obrázek mamince, ...).
- Žáci také mohou říkat, kdy při výuce např. českého jazyka a matematiky zažili radost, co je potěšilo (třeba povedená práce atd.). Tato činnost se samozřejmě nemusí omezit jen na uvedené předměty.

Speciální úkol: Vyučující / vybraný žák, předvede nějakou jednouchou činnost, např. jde a usmívá se. Ostatní se potom snaží poznat, na co asi myslí, kudy asi jde, když při chůzi prožívá radost.

Mezipředmětové vztahy:

ČJ, M – co dělá žákům radost v jednotlivých předmětech

cv. 3

Cíl: Vyprávět o obrázku a všimnout si dvojího pokračování situace. Rozhodnout, která situace udělala dítěti radost, a tu označit nalepením emotikonu.

Motivace: Rozhodnu tak, abych z řešení měl/a radost.

Postup:

- Žáci si nejprve prohlédnou obrázek základní situace.
- Následně si prohlédnou dvojí možné řešení dané situace z pohledu dítěte.
- Potom říkají, jaké řešení by zvolili, aby jim přineslo radost.
- Nakonec ke svému vybranému řešení nalepí emotikon „radost“.

Speciální úkol: Vyučující a žáci mohou vyprávět i o dalších situacích z reálného života a navrhnout řešení, která vedou k radosti. Např. žák zapomněl mobilní telefon ve třídě. Spolužák mu ho donesl do šatny a dal mu ho.

Mezipředmětové vztahy:

Dv – dramatizace situací a vyhodnocení, zda navozují radost, či nikoliv.

Strana 21

Klíčová slova: Miminko, rodina.

cv. 1

Cíl: Přečíst věty s obrázky.

Motivace: Přečtu správně věty.

Postup:

- Žáci čtou věty s obrázky.

Speciální úkol: Žáci sami říkají další věty. Mohou je psát do cvičného sešitu.

cv. 2

Cíl: Vyprávět podle obrázků o tom, jak se rodina stará o miminko. Vyprávět také o svých zkušenostech s malým miminkem z vlastní rodiny.

Motivace: Vyprávím samostatně o péči o miminko.

Postup:

- Podle myšlenkové mapy žáci vypráví o činnostech spojených s péčí o miminko.
- Naznačené tři tečky otevírají příležitost uvádět i činnosti, které nejsou zmíněny v myšlenkové mapě (např. koupání a mytí).

Speciální úkol: Do cvičných sešitů žáci vytvoří svou myšlenkovou mapu činností. U každé činnosti mohou dopsat jméno toho, kdo ji doma dělá (co dělá máma, táta, sourozenci a oni sami).

Mezipředmětové vztahy:

Čj – říkanky pro malé děti (*Vařila myšička kašičku; Paci, paci, pacičky, ...*)

Hv – ukolébavky nebo písničky vhodné pro malé miminko

cv. 3

Cíl: Pozorovat řadu obrázků a uvažovat o tom, jak by řada mohla pokračovat. Vyprávět o svých vzpomínkách z předškolního období.

Motivace: Pokračuji vyprávěním v řadě obrázků.

Postup:

- Žáci si prohlédnou řadu obrázků a vypráví o jednotlivých stádiích raného vývoje člověka.
- Potom pokračují vyprávěním v řadě. Následuje fáze předškoláka, školáka atd. O

každé fázi vyprávějí – co dělali, dělají, s čím si hráli, hrají ...

Speciální úkol: Žáci vytvoří v cvičném sešitě myšlenkovou mapu předškoláka a školáka.
Tvoří/píší věty o tom, co předškolák a školák dělá, např. *Školák čte.*

Strana 22

Klíčová slova: dětský pokoj, úklid, pořádek.

cv. 1

Cíl: Vyprávět o pokojíčku na obrázku, všimnout si jeho vybavení. Vyprávět také o svém pokojíčku.

Motivace: Pozorují pokojíček na obrázku a vyprávím o něm.

Postup:

- Žáci pozorují obrázek pokojíčku v učebnici, vyprávějí o jeho vybavení. Vyprávění by mělo být co nejpodrobnější a zaměřené i na detaily, protože s nimi budou žáci pracovat v dalším cvičení.
- Při vyprávění mohou užívat slova *vpravo, vlevo, před, nad, pod, u, ...*
- Žáci vyprávějí o svém pokojíčku nebo o části bytu, kde mají svůj koutek. Doporučujeme zaměřit se především na pokojíček a místo samotné, aby se vyprávění žáků nezměnilo v popis (a vychloubání se) toho, co doma mají.

Speciální úkol: Žáci buď vytvoří myšlenkovou mapu svého pokojíčku / své části bytu, nebo svůj pokojíček / část bytu nakreslí a popíší jeho vybavení.

Mezipředmětové vztahy:

Čj – rozvoj slovní zásoby (nábytek, vybavení bytu)

Vv/Pč – můj pokojíček / část bytu; model bytu z obalů (krabiček)

cv. 2

Cíl: Vyhledat dané věci na obrázku. Určit jejich počet a napsat vhodné číslo pod obrázek.

Motivace: Pozorují, počítám a píšu správná čísla.

Postup:

- Žáci pozorují cvičení 1 a vyhledávají věci uvedené ve cvičení 2.
- Následně do předepsaných linek píší správný počet věcí z obrázku ve cvičení číslo 1, např. Žáci mají vyhledat tužky. Na obrázku jsou jen tři tužky na stole. Před obrázek tužky tedy zapíší číslo 3.

Upozornění: V tabulce, do níž žáci zapisují čísla, je pro větší přehlednost nakreslen vždy pouze jeden předmět, přestože na obrázku je jich více. Kniha je zvolena pouze v jedné barvě (modré), přestože na polici jsou i jiné knihy.

Mezipředmětové vztahy:

Aj/NJ – čísla v cizím jazyce

M – určování počtu věcí, psaní čísel

cv. 3

Cíl: Porovnat dva obrázky a říkat, jaké jsou mezi nimi rozdíly.

Motivace: Najdu rozdíly mezi obrázky a vyprávím o nich.

Postup:

- Žáci si prohlédnou obrázek pokojíčku ve cvičení 3. Je to ten samý pokoj, který je ve cvičení 1, ale tentokrát poněkud neuklizený.
- Následně žáci hledají rozdíly mezi oběma pokojíčky (tj. rozdílem jsou rozházené věci). Vypráví o nich. Říkají, kam věci patří (kam by věci uklidili).

Speciální úkol: Žáci vyjádří svůj pocit z obou pokojíčků a řeknou, ke kterému by přiřadili emotikon „radost“.

Mezipředmětové vztahy:

Vv/Pč – udržování pořádku na lavici a ve třídě při Vv/Pč a jiných předmětech

Strana 23

Klíčová slova: byt, úklid, pomoc.

cv. 1

Cíl: Vyprávět o obrázku a pozorovat, co není zcela v pořádku. Uvažovat o tom, jak pokoj uklidit.

Vybrat vhodné samolepky a nalepit je na správné místo na obrázku.

Motivace: Poznám, co je v nepořádku a navrhnou řešení.

Postup:

- Žáci pozorují obrázek bytu a říkají, co je v nepořádku (neumyté nádobí, nevyneseny koš, smetí na podlaze, zapomenutý talířek s ohryzkem na stolku a zvadlá květina).
- Potom žáci uvažují a následně říkají, jak lze tyto nedostatky napravit. (např. *Nádobí je třeba umýt. Koš by se měl vynést.*) Zároveň s tím říkají, zda už takovou činnost doma dělají a zda ji zvládnou.
- Nakonec z nabídky vyberou vhodnou samolepku a nalepí ji na správné místo na obrázku bytu, čímž nedostatky odstraní.

Speciální úkol: Žáci vypráví o dalších drobných pracích, které již mohou sami vykonávat, např. utírání prachu. Znovu se můžeme vrátit k emocím. Který byt v nás vzbudí radost? Které činnosti v nás vzbuzují radost? Žákům můžeme položit i otázku, zda se jim lépe učí v uklizeném, nebo v neuklizeném prostoru.

Mezipředmětové vztahy:

Dv – pantomima různých činností v domácnosti

Vv/Pč – nákres pokoje podle instrukcí vyučujícího

cv. 2

Cíl: Přečíst věty o tom, jak kdo doma pomáhá.

Motivace: Čtu správně o pomoci v domácnosti.

Postup:

- Žáci čtou věty o pomoci s domácími pracemi.
- Společně si uvědomujeme, které další „pomocníky“ k tomu potřebujeme (lopatka, smetáček, konvička, vysavač, žehlička, ...).

Speciální úkol: Žáci píšou/kreslí podobné věty do cvičného sešitu. Kreslí/popisují „pomocníky“ v domácnosti (úklidové potřeby, přístroje, ...).

cv. 3

Cíl: Vyprávět, jak lze doma pomáhat, a nakreslit k tomu obrázek.

Motivace: Vyprávím o tom, jak doma pomáhám. Kreslím k tomuto tématu obrázek.

Postup:

- Žáci vypráví o tom, jak doma pomáhají.
- Následně kreslí obrázek této pomoci do učebnice. Před začátkem kreslení je vhodné, aby každý žák uvedl, kterou práci bude kreslit. Vyučující tak má přehled o tom, co kdo kreslí, a eliminuje tak nerozumění.
- Oskar dává pouze návodný příklad. Děti si vyberou, kterou práci nakreslí samy.

Speciální úkol: Do procvičovacích sešitů mohou žáci napsat, jakou práci doma dělají. Mohou zvolit buď zápis několika slovy, např. *mytí nádobí*, nebo zápis celou větou: *Myju nádobí*.

Strana 24

cv. 1

Cíl: Vyprávět podle obrázků o rodině. Opakovat si učivo probrané kapitoly. Nakreslením emotikonu k oválu vyjádřit oblíbenost jednotlivých témat.

Motivace: Podle obrázků si uvědomuji, o čem jsme se v kapitole o rodině učili a emotikonem vyjádřím svůj zájem o něj.

Postup:

- Podle myšlenkové mapy žáci shrnou obsah celé kapitoly.
- Ke každému oválu potom nakreslí, nebo nenakreslí, emotikon radost, který vyjádří svůj zájem (radost) z učení o tomto tématu.
- Žák si vybere jeden ovál a zkusí o něm říci několik krátkých vět.

Speciální úkol: Do sešitu si žáci připraví vlastní myšlenkovou mapu k rodině.

cv. 2

Cíl: Číst neúplné věty. Vyhledat podle nich na obrázku vpravo, co se kde nachází, určit počet věcí a zapsat do věty vhodné číslo.

Motivace: V obrázku vyhledám věci, spočítám je a napíšu do věty vhodné číslo.

Postup:

- Žáci si prohlédnou obrázek vpravo.
- Potom čtou věty, např. *Emá má pokojíček. Na stole má...*
- Na obrázku žáci vyhledají danou věc (kelímek, medaile, obruč, hodiny), určí její počet a správné číslo zapíšou zpětně do věty, kterou poté celou přečtou, např. *Na stole má 3 kelímky.*

Upozornění: I zde je v tabulce, do níž se zapisují čísla, pro větší přehlednost vždy nakreslen pouze jeden předmět, přestože na obrázku je jich více.

Mezipředmětové vztahy:

Tv – cvičení s obručením

cv. 3

Cíl: Pojmenovat činnosti na obrázcích. Zhodnotit, zda mu jejich vykonávání dělá radost. Pokud ano, spojit obrázek s emotikonem „radost“.

Motivace: Víím, co mi dělá radost.

Postup:

- Žáci si prohlédnou různé činnosti a říkají, při kterých prožívají radost.
- Následně tyto činnosti spojí s emotikonem „radost“.

Speciální úkol: Do cvičného sešitu si žáci vytvoří svůj okruh dalších činností, při jejichž konání prožívají radost.

cv. 4

Cíl: Nakreslit, z čeho měl žák radost.

Motivace: Kreslím to, z čeho mám radost.

Postup:

- Žáci nakreslí, z čeho měli někdy radost.
Tento úkol vyučující samozřejmě může podrobněji specifikovat tím, že požádá žáky, aby kreslili to, z čeho měli radost ve škole, při sportu, ... O kresbě potom mohou vyprávět spolužákům a sdílet svou radost s nimi. Sdílená radost je vždy dvojnásobná radost.

Speciální úkol: Žáci si vyberou osobu, kterou mají rádi. Zkusí se zamyslet na tím, z čeho měla vybraná osoba někdy radost, a nakreslí obrázek „radosti“ do cvičného sešitu. O kresbě potom mohou opět vyprávět a sdílet radost se svými spolužáky.

Didaktické hry

Kdo jsem?

Podle náповědy žáci poznávají jednotlivé členy rodiny (resp. jednotlivé role v rodině) – máma, táta, dítě, babička, dědeček, ...

Vyučující nebo žák si myslí konkrétní roli v rodině, např. máma. Žáci se pomocí otázek, na které je možno odpovědět pouze *ANO – NE*, snaží zjistit, co to je za roli.

U této hry je důležité, aby se žáci hlásili, naslouchali si a nepřekřikovali se. Je vhodné, aby

každý žák měl jednu možnost konečného hádání, protože si tak lépe rozmyslí, co řekne.

Poznáš domácí práci, kterou dělám?

Podle pantomimického předvádění určité domácí práce žáci poznávají, o kterou domácí práci se jedná.

Vyučující nebo žák předvádějí konkrétní domácí práci, např. umývání nádobí, žehlení, ...

Ostatní žáci se snaží danou práci poznat. (Obměna: žáci svou odpověď napíší na lísteček.)

I u této hry je důležité, aby se žáci hlásili, naslouchali si a nepřekřikovali se. Je vhodné, aby každý žák měl jednu možnost konečného hádání, protože si tak lépe rozmyslí, co řekne.

Mám radost, nemám radost.

Zvedáním emotikonu „radost“ žáci vyjadřují, které situace jim dělají radost, a které ne.

Žáci, a samozřejmě se může připojit i vyučující, si nakreslí dobře viditelný emotikon „radost“.

Vyučující potom uvádí konkrétní situace v životě, např. narozeniny, prázdniny, nemoc, ..., a žáci zvednou emotikon „radost“, pokud jim tato událost radost působí.

Situací by nemělo být předloženo mnoho najednou. Může se totiž stát, že ne všichni žáci se na hodnocení situace shodnou. Pak je vhodné položit doplňující otázku, např. *Chce někdo zdůvodnit svoje rozhodnutí?* Tato otázka by měla být ale skutečně jen doplňující. Neměli bychom žáka nutit k tomu, aby musel odpovědět. I tak se často otevře zajímavá debata, která nám může zprostředkovat vhled do světa našich žáků.

Konkrétní situace by měl vybírat jenom vyučující, aby měl aktivitu plně pod kontrolou. Práce s emocemi je velmi důležitá a zajímavá, ale vyžaduje i dobrou přípravu a kontrolu vývoje aktivity.

Jak se správně zachovat?

Tato hra volně navazuje na předchozí.

Vyučující žákům vypráví jednu modelovou příhodu ze života, např. *Dnes jsem viděl(a) maminku, která nesla těžkou tašku. Vedle ní šel její syn, který už je velký a silný. Co měl syn udělat? Měl vzít mamince tašku? Měl požádat někoho jiného, aby mamince pomohl? Neměl si maminky vůbec všimnout?*

Žáci pak říkají, jakou možnost by zvolili. Mohou samozřejmě navrhnout i jiné řešení a diskutovat o něm.

Dnes jsem měl radost z...

Žáci zpětně hodnotí svůj den.

Na konci vyučování, ale samozřejmě je možno i jindy, vyučující požádá žáky, aby nakreslili nebo napsali, z čeho měli za celý den radost. O obrázku potom vyprávějí.

Je vhodné si obrázky zakládat do portfolia a za určitý čas (např. měsíc, pololetí) si udělat zpětné ohlédnutí.

Židle si vymění ti, kteří ...

Jde o klasickou variaci na hru *Košík ovoce*.

Žáci sedí, nebo stojí v kroužku. Vyučující je vyzve větou např.: *Místa si vymění ti, kteří minulý týden doma utírali prach.*

Patří tam?

Vyučující/žák říká různé názvy věcí, osob i zvířat a ostatní žáci hodnotí, zda patří do bytu, či nikoliv. Rozhodují např. zvednutím rukou, tlesknutím, zvedáním zeleného a červeného lístečku, kartičkou s ANO/NE. Příklad slov: *koberec, postel, vysavač, živý, slon, maminka, koště, auto, ...*

Obměna: Z bytu můžeme zvolit jen jeho určitou část, např. jen koupelnu, jen kuchyň, ...

Co se změnilo?

Je to cvičení postřehu a zrakové paměti. Vybraný žák jde ze třídy na chodbu, vyučující něco změní ve třídě. Žák se pak vrátí a má změnu poznat.

Dobře si prohlédni.

Vyučující vybere některý obrázek, např. Prvouka s. 21, cv. 1 nebo 2. Žáci si ho mohou nějakou dobu prohlížet. Pak učebnici zavřou a vyučující pokládá několik otázek. Např. *Je na obrázku plyšový medvěd? Je koberec fialový? Jsou tam dvě květiny?*

----- konec ukázky -----

NOVÁ ŠKOLA, s.r.o. • Bratislavská 23d, 602 00 Brno • tel./fax: 545 222 286 • e-mail: nns@nns.cz • www.nns.cz/amos